«Жаңартылатын қуат көздерін қолдау бойынша есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2019 жылғы 1 шілдедегі № 665 бұйрығымен бекітілген өзгерістермен және толықтырулармен бірге Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығына сәйкес әзірленген қаржылық есептіліктің нысандары

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін, тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен бірге

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың есебі

Қаржылық есептілік нысандары

Бухгалтерлік баланс (№1 нысан) 1-2
Пайда мен зияндар туралы есеп (№ 2 нысан).. 3-4
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп (№ 3 нысан) 5-6
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп (№ 4 нысан) 7-9
Қаржылық есептілік нысандарына түсіндірме жазба 10-36

«Эрнст энд Янг» ЖШС
Әл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

ТОО «Эрнст энд Янг»
пр. Аль-Фараби, д. 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

Ernst & Young LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 59 60
Fax: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу қаржы орталығы» ЖШС-тің Қатысушысы мен Басшылығына

Біз «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу қаржы орталығы» ЖШС (бұдан әрі мәтін бойынша - «Ұйым») қоса беріліп отырған қаржылық есептіліктің нысандарына аудит жүргіздік, әрі оған 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бухгалтерлік баланс, кіріс және шығыс туралы есеп, меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды аспектілері туралы ақпарат пен басқа да түсіндірме ақпараты жатады (бұдан әрі мәтін бойынша «есептілік нысандары»). Ұйым басшылығы бұл қаржылық есептілік нысандарын Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығына және Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2019 жылғы 1 шілдедегі № 665 бұйрығымен бекітілген өзгерістер мен толықтыруларына сәйкес дайындады.

Есептілік нысандарына қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Ұйым басшылығы бұл есептілік нысандарының Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы №404 бұйрығына және Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2019 жылғы 1 шілдедегі №665 бұйрығымен бекітілген өзгерістер мен толықтыруларына сәйкес әзірленуі үшін, сондай-ақ басшылықтың пікірінше шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ есептілік нысандарын дайындауды қамтамасыз ету үшін қажетті ішкі бақылау процедуралары үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің міндетіміз жүргізілген аудит негізінде осы есептілік нысандары туралы пікірімізді білдіру болып табылады. Біз аудитті Қазақстан Республикасында жарияланған Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар біздің әдеп нормаларын сақтауымызды, аудитті есептілік нысандарында маңызды бұрмаланулардың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болатындай етіп жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудит есептілік нысандарында берілген сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдер алуға бағытталған процедуралардың орындалуын қамтиды. Шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан есептілік нысандарының едәуір бұрмалану тәуекелін бағалауды қоса алғанда, процедураларды таңдау аудитор тұжырымдарына негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор есептілік нысандарын дайындауға қатысты ішкі бақылау аспектілерін ұйымының ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірін білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажет аудит процедураларын анықтау үшін қарастырады. Сондай-ақ Аудит таңдалған есеп саясатының орындылығы мен басшылық жасаған бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін бағалауды және жалпы есептілік нысандарының берілуін бағалауды қамтиды.

Біз алған аудиторлық дәлелдер пікірімізді білдіруге жеткілікті әрі тиісінше деп санаймыз.

EY
Building a better working world

Пікір

Біздің ойымызша қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу қаржы орталығы» ЖШС-тің 2020 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін оның қаржы нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысын Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығына және Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2019 жылғы 1 шілдедегі № 665 бұйрығымен бекітілген өзгерістер мен толықтыруларына сәйкес шынайы түрде көрсетеді.

Әзірлеу қағидаттары және пайдалануын шектеу

Біздің пікірімізді өзгертпестен, біз қоса беріліп отырған есептілік нысандарын Ұйым Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығына және Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2019 жылғы 1 шілдедегі № 665 бұйрығымен бекітілген өзгерістер мен толықтыруларына сәйкес орындау мақсатында әзірленгенін ерекше атап отырмыз. Тиісінше, бұл есептілік нысандары өзге мақсаттар үшін жарамсыз болуы мүмкін.

Басқа мәліметтер

Ұйым сол бойынша Ұйым акционерлері үшін біз 2021 жылғы 26 ақпандағы тәуелсіз аудитордың жеке аудиторлық есебін шығарған Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептіліктің жеке жинағын шығарды.

„Эрнст энд Янг" ЖШС

Адиль Сыздыков
Аудитор

Аудитордың 2013 жылғы 23 желтоқсандағы №МФ-0000172 біліктілік куәлігі

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік лицензия: сериясы МФЮ - 2, № 0000003, Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігімен 2005 жылғы 15 шілдеде берілген

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2021 жылғы 26 ақпан

«Жаңартылатын қуат көздерін қолдау бойынша есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС

Қаржылық есептілік нысандары

БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС

№ 1 нысан

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Индексі: **№ 1-Б (баланс)**
Кезеңділік: жылдық
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

мың теңгемен

Активтер	Жол коды	Есепті кезеңнің аяғында	Есепті кезеңнің басында
I. Қысқа мерзімді активтер			
Ақша қаражаты мен оның баламалары	010	**14.324.021**	11.733.650
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері	011	**9.046.356**	–
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері	012	**–**	–
Пайда және зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	013	**–**	–
Қысқа мерзімді туынды қаржы құралдары	014	**–**	–
Басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері	015	**4.009.303**	11.691
Қысқа мерзімді сауда және басқа да дебиторлық берешек	016	**17.298.215**	14.184.073
Жалдау бойынша қысқа мерзімді дебиторлық берешек	017	**–**	–
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша қысқа мерзімді активтер	018	**–**	–
Ағымдағы табыс салығы	019	**428.219**	–
Қорлар	020	**55.024**	2.571
Биологиялық активтер	021	**–**	–
Басқа да қысқа мерзімді активтер	022	**1.448.320**	88.055
Қысқа мерзімді активтердің жиыны (010 жолдан 022 жолды қоса алғанда сомасы)	100	**46.609.458**	26.020.040
Сатуға арналған активтер (немесе істен шыққан топтар)	101	**–**	–
II. Ұзақ мерзімді активтер		**–**	–
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері	110	**–**	–
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері	111	**–**	–
Пайда және зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін ұзақ мерзімді қаржы активтері	112	**–**	–
Ұзақ мерзімді туынды қаржы құралдары	113	**–**	–
Бастапқы құны бойынша ескерілетін инвестициялар	114	**–**	–
Үлестік қатысу әдісімен есепке алынатын инвестициялар	115	**–**	–
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері	116	**–**	–
Ұзақ мерзімді сауда және басқа да дебиторлық берешек	117	**–**	–
Жалдау бойынша ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	118	**–**	–
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша ұзақ мерзімді активтер	119	**–**	–
Инвестициялық мүлік	120	**–**	–
Негізгі құралдар	121	**32.909**	39.748
Пайдалану құқығы нысанындағы актив	122	**–**	–
Биологиялық активтер	123	**–**	–
Барлау және бағалау активтері	124	**–**	–
Материалдық емес активтер	125	**17.336**	20.605
Кейінге қалдырылған салық активтері	126	**159.652**	53.436
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	127	**–**	–
Ұзақ мерзімді активтердің жиыны (110 жолдан 127 жолды қоса алғанда сомасы)	200	**209.897**	113.789
БАЛАНС (100 жол+ 101 жол + 200 жол)		**46.819.355**	26.133.829

10-36 бет аралығындағы қоса берілген түсіндірме жазба осы қаржылық есептілік нысандарының ажыратылмас бөлігі болып табылады.

БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС (жалғасы)

№ 1 нысан

мың теңгемен

Міндеттемелер және капитал	Жол коды	Есепті кезеңнің аяғында	Есепті кезеңнің басында
III. Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	210	**–**	–
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	211	**–**	–
Қысқа мерзімді туынды қаржы құралдары	212	**–**	–
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	213	**–**	–
Қысқа мерзімді сауда және басқа да кредиторлық берешек	214	**26.978.017**	14.869.185
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	215	**79.868**	32.100
Табыс салығы бойынша ағымдағы салық міндеттемелері	216	**–**	696.433
Қызметкерлерге сыйақылар	217	**10.450**	9.279
Жалдау бойынша қысқа мерзімді берешек	218	**–**	–
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер	219	**–**	–
Мемлекеттік субсидиялар	220	**2.942**	2.942
Төленуге жататын дивидендтер	221	**–**	–
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	222	**2.927**	996
Қысқа мерзімді міндеттемелердің жиыны (210 жолдан 222 жолды қоса алғанда сомасы)	300	**27.074.204**	15.610.935
Сатуға арналған шығатын топтардың міндеттемелері	301	**–**	–
IV. Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	310	**–**	–
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	311	**–**	–
Ұзақ мерзімді туынды қаржы құралдары	312	**–**	–
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	313	**–**	–
Ұзақ мерзімді сауда және басқа да кредиторлық берешек	314	**–**	–
Ұзақ мерзімді бағалау міндеттемелері	315	**–**	–
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	316	**–**	–
Қызметкерлерге сыйақылар	317	**–**	–
Жалдау бойынша ұзақ мерзімді берешек	318	**–**	–
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер	319	**–**	–
Мемлекеттік субсидиялар	320	**10.789**	13.731
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер	321	**–**	–
Ұзақ мерзімді міндеттемелердің жиыны (310 жолдан 321 жолды қоса алғанда сомасы)	400	**10.789**	13.731
V. Капитал			
Жарғылық (акционерлік) капитал	410	**100.000**	100.000
Эмиссиялық кіріс	411	**–**	–
Сатып алынған меншікті үлестік құралдар	412	**–**	–
Басқа да жиынтық кірістің құрамдастары	413	**–**	–
Бөлінбеген пайда (өтелмеген залал)	414	**19.634.362**	10.409.163
Басқа да капитал	415	**–**	–
Бас ұйымның меншік иелеріне жатқызылатын капиталдың жиыны (410 жолдан 415 жолды қоса алғанда сомасы)	420	**19.734.362**	10.509.163
Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі	421	**–**	–
Барлығы капитал (420 жол +/- 421 жол)	500	**19.734.362**	10.509.163
БАЛАНС (300 жол + 301 жол + 400 жол + 500 жол)		**46.819.355**	26.133.829

Бас директор — *Ж.Б. Қуанышбаев*

Бас бухгалтер — *Г.В. Сираева*

10-36 бет аралығындағы қоса берілген түсіндірме жазба осы қаржылық есептілік нысандарының ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«Жаңартылатын қуат көздерін қолдау бойынша есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС

Қаржылық есептілік нысандары

ПАЙДА МЕН ЗИЯНДАР ТУРАЛЫ ЕСЕП

№ 2 нысан

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Индексі: **№ - 2-ОПУ**
Кезеңділік: жылдық
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

мың теңгемен

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Өткен кезең үшін
Түсім	010	**176.132.448**	111.964.206
Сатылған тауарлар мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	011	**(165.385.303)**	(99.865.777)
Жалпы пайда (010 жол + 011 жол)	012	**10.747.145**	12.098.429
Өткізу шығыстары	013	**–**	–
Әкімшілік шығыстар	014	**(1.038.847)**	(596.729)
Операциялық пайда жиыны (зиян) (+/- 012 жолдан 016 жолды қоса алғанда)	020	**9.708.298**	11.501.700
Қаржылық кірістер	021	**1.665.765**	589.717
Қаржылық шығыстар	022	**(5.784)**	–
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің пайдасындағы (залалындағы) ұйымның үлесі	023	**–**	–
Басқа да кірістер	024	**54.100**	154.659
Басқа да шығыстар	025	**(15.123)**	(9.526)
Салық салғанға дейінгі пайда (залал) (+/- 020 жолдан 025 жолды қоса алғанда)	100	**11.407.256**	12.236.550
Табыс салығы бойынша шығыстар (-) кірістер (+)	101	**(2.182.057)**	(2.453.197)
Салық салғаннан кейін жалғасатын қызметтен түсетін пайда (залал) (100 жол - 101 жол)	200	**9.225.199**	9.783.353
Салық салғаннан кейін тоқтатылған қызметтен түсетін пайда/ (залал)	201	**–**	–
Мыналарға қатысты бір жылғы пайда (200 жол + 201 жол):	300	**9.225.199**	9.783.353
бас ұйымның меншік иелеріне	301	**9.225.199**	9.783.353
бақыламайтын меншік иелерінің үлесіне	302	**–**	–
Басқа да жиынтық кіріс, барлығы (420 жолмен 440 жолды қоса алғанда сомасы):	400	**–**	–
оның ішінде		**–**	–
басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау	410	**–**	–
үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің басқа да жиынтық пайдасындағы / (залалындағы) үлесі	411	**–**	–
еншілес ұйымдардың кейінге қалдырылған салығына арналған табыс салығының мөлшерлемесіндегі өзгерістердің салдары	412	**–**	–
ақша ағындарын хеджирлеу	413	**–**	–
шетел ұйымдарына инвестициялар бойынша бағамдық айырма	414	**–**	–
шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу	415	**–**	–
басқа да жиынтық кірістің басқа құрамдастары	416	**–**	–
пайда / (зиян) құрамында кері сыныптау кезіндегі түзету	417	**–**	–
басқа да жиынтық кіріс құрамдауыштарының салық әсері	418	**–**	–

10-36 бет аралығындағы қоса берілген түсіндірме жазба осы қаржылық есептілік нысандарының ажыратылмас бөлігі болып табылады.

ПАЙДА МЕН ЗИЯНДАР ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

№ 2 нысан

мың теңгемен

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Өткен кезең үшін
Келесі кезеңдерде кірістерге немесе шығыстарға қайта жіктеуге жататын басқа да жиынтық кіріс жиыны (табыс салығын шегере отырып) (410 жолмен 418 жолды қоса алғанда сомасы)	420	**–**	–
негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау	431	**–**	–
үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің басқа да жиынтық кірісіндегі (залалындағы) үлес	432	**–**	–
зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залалдар)	433	**–**	–
басқа да жиынтық кіріс құрамдауыштарының салық әсері	434	**–**	–
басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау	435	**–**	–
Келесі кезеңдерде кірістерге немесе шығыстарға қайта жіктеуге жатпайтын басқа да жиынтық кіріс жиыны (табыс салығын шегере отырып) (431 жолмен 435 жолды қоса алғанда сомасы)	440	**–**	–
Жалпы жиынтық кіріс (300 жол + 400 жол)	500	**9.225.199**	9.783.353
Мыналарға жататын жалпы жиынтық кіріс:			
бас ұйымның меншік иелеріне		**9.225.199**	9.783.353
бақыламайтын меншік иелерінің үлесіне		**–**	–
Акцияға пайда:	600	**–**	–
оның ішінде:			
Акцияға арналған базалық пайда:			
жалғасатын қызметтен		**–**	–
тоқтатылған қызметтен		**–**	–
Акцияға арналған ажыратылған пайда:			
жалғасатын қызметтен		**–**	–
тоқтатылған қызметтен		**–**	–

Бас директор Ж.Б. Куанышбаев

Бас бухгалтер Г.В. Сираева

«Жаңартылатын қуат көздерін қолдау бойынша есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС

Қаржылық есептілік нысандары

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

№ 3 нысан

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Индексі: **№ - 3-ДДС-П**

Кезеңділік: жылдық

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

мың теңгемен

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Өткен кезең үшін
I. Операциялық қызметтен түскен ақшаның қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (011 жолдан 016 жолды қоса алғанда сомасы), оның ішінде	010	**184.035.699**	113.798.478
тауарлар мен қызметтерді сату	011	**183.047.254**	113.274.392
басқа да түсім	012	**540**	–
сатып алушылардан, тапсырыс берушілерден алынған аванстар	013	**102.147**	28.540
сақтандыру шарттары бойынша түсімдер	014	**–**	–
алынған сыйақылар	015	**885.863**	493.790
басқа түсімдер	016	**(105)**	1.756
2. Ақша қаражатының есептен шығуы, барлығы (021 жолдан 027 жолды қоса алғанда сомасы), оның ішінде:	020	**169.007.453**	103.790.910
тауарлар мен қызметтер үшін өнім берушілерге төлемдер	021	**162.569.460**	100.473.412
тауарлар мен қызметтерді берушілерге берілген аванстар	022	**1.360.772**	36.233
еңбекақыны төлеу бойынша төлемдер	023	**212.387**	165.924
сыйақыны төлеу	024	**–**	–
сақтандыру шарттары бойынша төлемдер	025	**–**	–
табыс салығы мен бюджетке басқа да төлемдер	026	**4.756.342**	3.055.707
басқа да төлемдер	027	**108.492**	59.634
3. Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (010 жол - 020 жол)	030	**15.028.246**	10.007.568
II. Инвестициялық қызметтен түскен ақшаның қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (041 жолдан 052 жолды қоса алғанда сомасы), оның ішінде:	040	**3.900.000**	–
негізгі құралдарды сату	041	**–**	–
материалдық емес активтерді өткізу	042	**–**	–
басқа да ұзақ мерзімді активтерді өткізу	043	**–**	–
басқа ұйымдардың (еншілестерден басқа) үлес құралдарын және бірлескен кәсіпкерліктегі үлестік қатысуларын өткізу	044	**–**	–
басқа ұйымдардың үлестік құралдарын өткізу	045	**–**	–
еншілес ұйымдарды бақылау кезінде шеккен зияндарды өтеу	046	**–**	–
ақша салымдарын алу	047	**–**	–
басқа да қаржы активтерін өткізу	048	**–**	–
фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар мен своптар	049	**–**	–
алынған дивидендтер	050	**–**	–
алынған сыйақылар	051	**–**	–
басқа түсімдер	052	**3.900.000**	–
2. Ақша қаражатының есептен шығуы, барлығы (061 жолдан 073 жолды қоса алғанда сомасы), оның ішінде:	060	**16.343.711**	23.054
негізгі құралдарды сатып алу	061	**2.359**	19.904
материалдық емес активтерді сатып алу	062	**–**	3.150
басқа ұзақ мерзімді активтерді сатып алу	063	**–**	–
басқа ұйымдардың (еншілестерден басқа) үлес құралдарын және бірлескен кәсіпкерліктегі қатысу үлестерін сатып алу	064	**–**	–
басқа ұйымдардың үлестік құралдарын сатып алу	065	**8.441.352**	–
еншілес ұйымдарға бақылауды алу	066	**–**	–
ақша салымдарын орналастыру	067	**–**	–
сыйақыны төлеу	068	**–**	–
басқа да қаржы активтерін сатып алу	069	**–**	–
қарыз беру	070	**–**	–
фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар мен своптар	071	**–**	–
қауымдасқан және еншілес ұйымдарға инвестициялар	072	**–**	–
Басқа да төлемдер	073	**7.900.000**	–
3. Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (040 жол - 060 жол)	080	**(12.443.711)**	(23.054)

10-36 бет аралығындағы қоса берілген түсіндірме жазба осы қаржылық есептілік нысандарының ажыратылмас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

№ 3 нысан

мың теңгемен

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Өткен кезең үшін
III. Қаржылық қызметтен түскен ақшаның қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (091 жолдан 094 жолды қоса алғанда сомасы), оның ішінде:	090	**–**	–
акциялардың және басқа қаржы құралдарының эмиссиясы	091	**–**	–
қарыздар алу	092	**–**	–
алынған сыйақы	093	**–**	–
басқа түсімдер	094	**–**	–
2. Ақша қаражатының есептен шығуы, барлығы (101 жолдан 105 жолды қоса алғанда сомасы), оның ішінде:	100	**–**	–
қарыздарды өтеу	101	**–**	–
сыйақыны төлеу	102	**–**	–
дивидендтерді төлеу	103	**–**	–
ұйымдардың акциялары бойынша меншік иелеріне төлемдер	104	**–**	–
өзге кетулер	105	**–**	–
3. Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (090 жол - 100 жол)	110	**–**	–
4. Валюта айырбастау бағамының теңгеге әсері	120	**–**	(6)
5. Ақша қаражаты мен оның баламаларының баланстық құны өзгеруінің әсері	130	**5.836**	(9.513)
6. Ақша қаражатының артуы +/- азаюы (030 жол +/- 080 жол +/- 110 жол +/- 120 жол +/- 130 жол)	140	**2.590.371**	9.974.995
7. Есепті кезеңнің басына ақша қаражаты мен оның баламалары	150	**11.733.650**	1.758.655
8. Есепті кезеңнің соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	160	**14.324.021**	11.733.650

Бас директор

Ж.Б. Куанышбаев

Бас бухгалтер

Г.В. Сираева

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

№ 4 нысан

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Индексі: **№ -5 – ИК**
Кезеңділік: жылдық
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

мың теңгемен

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Бас ұйымның капиталы					Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі	Жиыны капитал
		Жарғылық капитал	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншікті үлестік құралдар	Басқа да жиынтық кірістің құрамдастары	Бөлінбеген пайда		
Алдағы жылдың 1 қаңтарына арналған сальдо	010	**100.000**	**–**	**–**	**–**	**625.810**	**–**	**725.810**
Есеп саясатындағы өзгеріс	011	–	–	–	–	–	–	–
Қайта есептелген сальдо (010 жол +/- 011 жол)	100	**100.000**	**–**	**–**	**–**	**625.810**	**–**	**725.810**
Жалпы жиынтық пайда, барлығы (210 жол + 220 жол):	200	**–**	**–**	**–**	**–**	**9.783.353**	**–**	**9.783.353**
Бір жылғы пайда (залал)	210	–	–	–	–	9.783.353	–	9.783.353
Басқа да жиынтық пайда, барлығы (221 жолмен 229 жолды қоса алғанда сомасы):	220	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	221	–	–	–	–	–	–	–
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	222	–	–	–	–	–	–	–
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	223	–	–	–	–	–	–	–
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің басқа да жиынтық кірісіндегі (залалындағы) үлес	224	–	–	–	–	–	–	–
Зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залалдар)	225	–	–	–	–	–	–	–
Еншілес ұйымдардың кейінге қалдырылған салығына арналған табыс салығының мөлшерлемесіндегі өзгерістердің салдары	226	–	–	–	–	–	–	–
Ақша ағындарын (салық әсерін шегере отырып) хеджирлеу	227	–	–	–	–	–	–	–
Шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу	228	–	–	–	–	–	–	–
Шетел ұйымдарына инвестициялар бойынша бағамдық айырма	229	–	–	–	–	–	–	–
Меншік иелерімен операциялар, барлығы (310 жолмен 318 жолды қоса алғанда сомасы)	300	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**

10-36 бет аралығындағы қоса берілген түсіндірме жазба осы қаржылық есептілік нысандарының ажыратылмас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

№4 нысан

мың теңгемен

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Бас ұйымның капиталы					Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі	Жиыны капитал
		Жарғылық капитал	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншікті үлестік құралдар	Басқа да жиынтық кірістің құрамдастары	Бөлінбеген пайда		
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру, оның ішінде:	310	–	–	–	–	–	–	–
қызметкерлер қызметтерінің құны		–	–	–	–	–	–	–
қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемалары бойынша акциялар шығару		–	–	–	–	–	–	–
қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемасына қатысты салықтық пайда		–	–	–	–	–	–	–
Меншік иелерінің жарналары	311	–	–	–	–	–	–	–
Меншікті үлестік құралдарды (акцияларды) шығару	312	–	–	–	–	–	–	–
Бизнесті біріктіруге байланысты үлес құралдарын шығару	313	–	–	–	–	–	–	–
Айырбасталатын құралдардың үлестік құрамы (салық әсерін шегере отырып)	314	–	–	–	–	–	–	–
Дивидендтерді төлеу	315	–	–	–	–	–	–	–
Меншік иелерінің пайдасына басқа да бөлулер	316	–	–	–	–	–	–	–
Меншік иелерімен басқа да операциялар	317	–	–	–	–	–	–	–
Бақылаудың айырылуына әкеліп соқтырмайтын еншілес ұйымдарға қатысу үлесіндегі өзгерістер	318	–	–	–	–	–	–	–
Басқа да операциялар	319	–	–	–	–	–	–	–
Алдыңғы кезең соңындағы сальдо (100 жол + 200 жол + 300 жол)	400	**100.000**	–	–	–	**10.409.163**	–	**10.509.163**
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	401	100.000	–	–	–	**10.409.163**	–	**10.509.163**
Есеп саясатындағы өзгеріс	402		–	–	–	–	–	–
Қайта есептелген сальдо (401 жол +/- 402 жол)	500	**100.000**	–	–	–	**10.409.163**	–	**10.509.163**
Жалпы жиынтық кіріс, барлығы (610 жол + 620 жол):	600	–	–	–	–	**9.225.199**	–	**9.225.199**
Бір жылғы пайда (залал)	610	–	–	–	–	9.225.199	–	9.225.199
Басқа да жиынтық кіріс, барлығы (621 жолмен 629 жолды қоса алғанда сомасы)	620	–	–	–	–	–	–	–
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	621	–	–	–	–	–	–	–
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	622	–	–	–	–	–	–	–
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	623	–	–	–	–	–	–	–
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің басқа да жиынтық кірісіндегі (залалындағы) үлес	624	–	–	–	–	–	–	–

10-36 бет аралығындағы қоса берілген түсіндірме жазба осы қаржылық есептілік нысандарының ажыратылмас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

№4 нысан

мың теңгемен

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Бас ұйымның капиталы					Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі	Жиыны капитал
		Жарғылық капитал	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншікті үлестік құралдар	Басқа да жиынтық кірістің құрамдастары	Бөлінбеген пайда		
Зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залалдар)	625	–	–	–	–	–	–	–
Еншілес компаниялардың мерзімі кейінге қалдырылған салығына арналған табыс салығының мөлшерлемесіндегі өзгерістердің тиімділігі	626	–	–	–	–	–	–	–
Ақша ағындарын (салық әсерін шегере отырып) хеджирлеу	627	–	–	–	–	–	–	–
Шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу	628	–	–	–	–	–	–	–
Шетел ұйымдарына инвестициялар бойынша бағамдық айырма	629	–	–	–	–	–	–	–
Меншік иелерімен операциялар (710 жолмен 718 жолды қоса алғанда сомасы)	700	–	–	–	–	–	–	–
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру, оның ішінде:	710	–	–	–	–	–	–	–
қызметкерлер қызметтерінің құны		–	–	–	–	–	–	–
қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемалары бойынша акциялар шығару		–	–	–	–	–	–	–
қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемасына қатысты салықтық пайда		–	–	–	–	–	–	–
Меншік иелерінің жарналары	711	–	–	–	–	–	–	–
Меншікті үлестік құралдарды (акцияларды) шығару	712	–	–	–	–	–	–	–
Бизнесті біріктіруге байланысты үлес құралдарын шығару	713	–	–	–	–	–	–	–
Айырбасталатын құралдардың үлестік құрамы (салық әсерін шегере отырып)	714	–	–	–	–	–	–	–
Дивидендтерді төлеу	715	–	–	–	–	–	–	–
Меншік иелерінің пайдасына басқа да бөлулер	716	–	–	–	–	–	–	–
Меншік иелерімен басқа да операциялар	717	–	–	–	–	–	–	–
Бақылаудың айырылуына әкеліп соқтырмайтын еншілес ұйымдарға қатысу үлесіндегі өзгерістер	718	–	–	–	–	–	–	–
Басқа да операциялар	719	–	–	–	–	–	–	–
Есепті жылдың 31 желтоқсанына арналған сальдо (500 жол + 600 жол + 700 жол)	800	100.000	–	–	–	19.634.362	–	19.734.362

Бас директор ______________ Ж.Б. Қуанышбаев

Бас бухгалтер ______________ Г.В. Сираева

10-36 бет аралығындағы қоса берілген түсіндірме жазба осы қаржылық есептілік нысандарының ажыратылмас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫНА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

№5 нысан

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Жаңартылатын қуат көздерін қолдау бойынша есеп айырысу-қаржы орталығы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі (бұдан әрі – «Компания» немесе «ЕҚО») *«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы»* Қазақстан Республикасының 2013 жылғы 4 шілдедегі № 128-V заңына сәйкес (бұдан әрі – «Жаңартылатын энергия көздері туралы заң»), сондай-ақ «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ Директорлар кеңесінің 2013 жылғы 12 тамыздағы шешіміне сәйкес 2013 жылғы 27 тамызда құрылды.

2020 жылдың 31 желтоқсанына «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «KEGOC») Компанияның жалғыз акционері болып табылады. «KEGOC»-тың негізгі акционері «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі - «Самұрық-Қазына») болып табылады (90 пайыз плюс бір акция), тиісінше «Самұрық-Қазына»-ның барлық еншілес ұйымдары Компанияның байланысты тараптары ретінде қарастырылады *(15-ескертпе)*. Самұрық-Қазына Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауында.

Қызметтің негізгі түрлері:

- жаңартылатын қуат көздерін пайдаланатын объектілер өндірген және Қазақстан Республикасының бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің электр желілеріне жеткізілген электр қуатын орталықтандырылған сатып алу және сату;
- электр қуатының әзірлігін қолдау қызметтерін орталықтандырылған сатып алу және электр қуатының нарығында жүктемені көтеруге электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді орталықтандырылған көрсету.

ЕҚО-ның еншілес және тәуелді компаниялары жоқ, филиалдары мен өкілдіктері жоқ.

Компанияның бас кеңсежайы мына мекенжайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, 010000, Нұр-Сұлтан қ., Тәуелсіздік даңғылы, 59.

Қоса беріліп отырған қаржылық есептілікті шығаруға Компанияның Бас директоры мен Бас бухгалтері 2021 жылғы 26 ақпанда бекітті.

Басқарушылық мақсаттар үшін Компанияның қызметі көрсетілетін қызметтің түріне сәйкес үш операциялық сегментке бөлінеді:

- *Электр қуаттылығының жүктемені көтеруге дайындығын қамтамасыз ету бойынша қызметтер*

  2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасында электр қуатының нарығы жұмыс істей бастады, оны енгізудің негізгі мақсаты - бұл Қазақстан Республикасының энергия жүйесінің баланстық сенімділігін қамтамасыз ету. Баланстық сенімділік дегеніміз энергия жүйесінің электр қуатына тұтынушылық сұранысын кез келген уақыт сәтінде қанағаттандыру қабілеті.

- *Жаңартылатын энергия көздерін пайдалану объектілері өндірген сатып алынатын электр қуатын сату*

  Сатып алынатын электр қуатың өткізу сегментіне Қазақстан Республикасының Үкіметі ЖЭК секторын дамыту жағдайларын жасау мақсатында құрған жаңартылатын энергия көздерінің (бұдан әрі - «ЖЭК») секторы кіреді. ЖЭК секторы *«Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы»* Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 шілдедегі № 165-IV Заңымен реттеледі.

Компания негізгі қызмет түрлері бойынша бөлек есепке алуды өзінің Қадағалау кеңесі бекіткен бөлек есепке алу әдістемесіне сәйкес жүргізеді (2019 жылғы 9 карашадағы № 10 хаттама).

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау және электр энергетикасы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2020 жылғы 7 желтоқсандағы № 380-VI ҚРЗ Қазақстан Республикасының Заңымен *«Электр энергетикасы туралы»* ҚР Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Атап айтқанда, Компанияның құзыреті 10-3-баптың 2-тармағында келесі мазмұндағы 8) тармақшамен кеңейтілді:

Бірыңғай сатып алушы бағаны есептеу жүзеге асырылатын жылдың алдындағы жылы электр қуаты нарығындағы қызмет шеңберінде оң қаржылық нәтиженің қорытындылары бойынша пайда болған қаражатты электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметке алдағы жылға бағаны төмендетуге жұмсайды.

Сонымен бірге, 15-3-баптың 8-тармағына сәйкес бірыңғай сатып алушы электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметке бағаны алдағы күнтізбелік жылға есептеуді бірыңғай сатып алушының электр қуаты нарығындағы баға есептеуі жасалатын жылдың алдындағы жылғы қызметі бойынша аудиторлық есеппен расталған оң қаржы нәтижесінің негізінде жүзеге асырылады.

Бұл ретте қаржылық нәтиже:

- бірыңғай сатып алушының тиісті жылға бағаны бекіту кезінде ескерілген шығындардан аспайтын іс жүзінде шеккен операциялық шығындары;
- уәкілетті органның тапсырысы бойынша алдын ала техникалық-экономикалық негіздемені әзірлеуге арналған жабылмаған шығындар;
- есептік корпоративтік табыс салығы шегеріле отырып, бірыңғай сатып алушының электр қуатының әзірлігін ұстап тұру бойынша көрсетілетін қызметті сатып алу жөніндегі қызметінің жалпы нәтижесі және электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету жөніндегі қызметті көрсету негізге алынып қалыптастырылады.

2021 жылға арналған тарифті есептеу кезінде Компания заңнамадағы бұл өзгерістерді 2019 жылғы қаржылық нәтиженің негізінде қолданды.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «электр қуатының әзірлігін қолдау қызметтерін орталықтандырылған сатып алу және электр қуатының нарығында жүктемені көтеруге электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді орталықтандырылған көрсету» қызмет түрі бойынша келесі қаржылық нәтижеге қол жеткізілді:

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	**88.953.245**	71.093.279
Өзіндік құны	**(80.383.059)**	(58.284.128)
Жалпы нәтиже	**8.570.186**	12.809.151
Операциялық шығындар (шекті шығындардан жоғары емес)	**(307.353)***	(355.692)*
Алдын ала техникалық-экономикалық негіздемені әзірлеуге арналған өтелмеген шығындар	**–**	–
Салық салынғанға дейінгі пайда	**8.262.833**	12.453.459
Есепті корпоративтік табыс салығы (салық салынғанға дейінгі пайдадан 20%)	**(1.652.567)**	(2.490.692)
Оң қаржы нәтижесі	**6.610.266**	9.962.767

* *«Электр қуатының әзірлігін қолдау қызметтерін орталықтандырылған сатып алу және электр қуатының нарығында жүктемені көтеруге электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді орталықтандырылған көрсету» қызмет түрі бойынша бөлек есепті жүргізу әдістемесіне сәйкес нақты негізделген операциялық шығындар сомасы 2020 жылға 573.949 мың теңге және 2019 жылға 432.440 мың теңге болды.*

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ

Компанияның қаржылық есептілігі халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес («ХҚЕС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Бұл қаржылық есептілік бастапқы құн бойынша бағалау қағидатына сәйкес әзірленді. Қаржылық есептілік теңгемен көрсетілген және барлық сомалар, өзгесі көрсетілген жағдайлардан басқа, бүтін мыңдықтарға дейін дөңгелектенген.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер

2020 жылы Компания сондай-ақ кейбір басқа түзетулер мен түсіндірмелерді қолданды, бірақ олар оның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - «Бизнесті айқындау»

3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулерде бизнес болып есептелу үшін қызмет түрлері мен активтердің интеграцияланған жиынтығына кем дегенде үлес және принципиалды маңызы бар процесс кіруі тиіс екендігі түсіндіріледі, олар бірігіп едәуір шамада қайтарымның пайда болуына ықпалдаса алады. Бұл ретте бизнеске қайтарымдылықтың пайда болуына қажетті барлық үлестер мен процестер міндетті түрде кірмей қалуы да түсіндіріледі. Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне ықпалын тигізбеді, бірақ егер Компания бизнестерді біріктіру мәмілесін жасайтын болса, келешекте қолданылуы мүмкін.

7 ХҚЕС-ке (IFRS) , 9 ХҚЕС-ке (IFRS) және 39 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау»

«Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» 7 ХҚЕС-ке (IFRS), 9 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер базалық пайда мөлшерлемесінің реформасы тікелей ықпал ететін хеджирлеудің барлық қатынастарға қолданылатын бірқатар босатуларды қамтиды. Базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы хеджирлеудің қарым-қатынастарына әсер етеді, егер оны қолдану нәтижесінде хеджирлеу объектісі бойынша және/немесе хеджирлеу құралы бойынша базалық пайыздық мөлшерлемеге негізделген ақша ағындарының пайда болу мерзімдеріне немесе өлшеміне қатысты белгісіздіктер пайда болса. Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді, өйткені оның пайыздық мөлшерлемелерге негізделген хеджирлеудің қарым-қатынастары жоқ.

«Маңыздылықты айқындау» 1 ХҚЕС-ке (IAS) және 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер

Түзетулер маңыздылықтың жаңа анықтамасын ұсынады, соған сай «егер ақпаратты жіберіп алу, оны бұрмалау немесе бүркеу нақты есеп беретін ұйым туралы қаржылық ақпаратты ұсынатын бұл қаржылық есептіліктің негізінде олар қабылдайтын жалпы мақсаттағы қаржылық есептілікті негізгі пайдаланушыларының шешімдеріне ықпал етеді деп негізделген түрде күтуге болатын болса, ақпарат маңызды болып табылады».

Түзетулерде маңыздылық бүтіндей қарастырылатын қаржылық есептілік контекстінде ақпараттың (бөлек не болмаса басқа ақпаратпен жиынтығында алынған) сипатына немесе сандық маңыздылығына байланысты болатындығы түсіндіріледі. Егер бұл қаржылық есептіліктің негізгі пайдаланушыларының шешімдеріне ықпал етеді деп негізделген түрде күтуге тұрарлық болса, ақпараттың бұрмалануы елеулі болып табылады. Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді және оның әсері келешекте де болмайды деп күтілуде.

2018 жылғы 29 наурызда шығарылған «Қаржы есептерін ұсынудың концептуалдық негіздері»

Концептуалдық негіздер стандарт болып табылмайды және Концептуалдық негіздердің бірде бір ережесінің стандарттың қандай да бір ережесіне немесе талабына басым түсетіндей күші жоқ. Концептуалдық негіздердің мақсаты мынада: ХҚЕС жөніндегі Кеңеске стандарттарды әзірлеуге жәрдемдесу; стандарттардың бірде бірі белгілі бір операцияны немесе басқа да оқиғаны реттемегенде, есеп саясатының ережелерін әзірлеу кезінде қаржы есептерін жасаушыларға жәрдемдесу; және барлық тараптарға стандарттарды түсінуде және түсіндіруде жәрдемдесу. Бұл құжат өздерінің есеп саясатын Концептуалдық негіздердің ережелеріне сәйкес әзірлейтін ұйымдарға ықпалын тигізеді.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер (жалғасы)

2018 жылғы 29 наурызда шығарылған «Қаржы есептерін ұсынудың концептуалдық негіздері» (жалғасы)

Концептуалдық негіздердің қайта қаралған редакциясы бірнеше жаңа тұжырымдаманы, активтер мен міндеттемелердің жаңартылған анықтамаларын және оларды мойындау критерийлерін қамтиды, сондай-ақ кейбір маңызды ережелерді түсіндіреді. Бұл құжаттың қайта қаралуы Компанияның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - «COVID-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша иеліктен шығару»

2020 жылғы 28 мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес «Жалдау» 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды - *«COVID-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша иеліктен шығару»*. Бұл түзету COVID-19 пандемиясының тікелей салдары ретінде туындайтын жалдау бойынша иеліктен шығарулар болған жағдайда жалдау шарттарының түрлендірулерін есепке алу бөлігінде жалға алушылар үшін 16 ХҚЕС (IFRS) талаптарын қолданудан босатуды көздейді. Іс жүзіндегі сипаттағы жеңілдік ретінде жалға алушы жалға беруші COVID-19 пандемиясымен байланысты ұсынған жалдау бойынша иеліктен шығару жалдау шартының түрлендіруі болып табылатындығын сараламау шешімін қабылдай алады. Мұндай шешімді қабылдайтын жалға алушы COVID-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша иеліктен шығарумен негізделген жалдау төлемдерінің кез келген өзгерісін мұндай өзгеріс есепте, егер ол жалдау шартының түрлендіруі болып табылса, 16 ХҚЕС-ке (IFRS) сай көрсетілетіндей етіп ескеруі тиіс.

Бұл түзету 2020 жылғы 1 маусымнан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты қолданылады. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзету Компанияның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр.

17 ХҚЕС (IFRS) «Сақтандыру шарттары»

2017 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес ақпаратты ашып көрсету мен бағалау, ұсыну және ашып көрсету мәселелерін қарастыратын сақтандыру шарттары үшін қаржылық есептіліктің жаңа ауқымды стандарты 17 ХҚЕС (IFRS) *«Сақтандыру шарттары»* шығарды. 17 ХҚЕС (IFRS) күшіне енгенде, ол 2005 жылы шығарылған 4 ХҚЕС (IFRS) *«Сақтандыру шарттарын»* ауыстырады. 17 ХҚЕС (IFRS) оларды шығаратын ұйымның түріне қарамастан сақтандыру шарттардың барлық түрлеріне (яғни өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан ерекшеленетін сақтандыру, тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру), сондай-ақ дискрециялық қатысу талаптарымен белгілі бір кепілдіктер мен қаржы құралдарына қолданылады. Қолданылу аясынан бірнеше ерекшелік бар. 17 ХҚЕС (IFRS) негізгі мақсаты сақтандыру шарттарын есепке алу моделін ұсыну болып табылады, әрі ол сақтандырушылар үшін барынша тиімді әрі бірізді болып табылады. Алдыңғы жергілікті есепке алу саясаттарына негізделетін 4 ХҚЕС (IFRS) талаптарымен салыстырғанда, 17 ХҚЕС (IFRS) сақтандыру шарттарын есепке алудың жан-жақты моделін ұсынып, есепке алудың барлық ақылға қонымды аспектілерін қамтиды. 17 ХҚЕС-тің (IFRS) негізінде келесімен толықтырылған ортақ модель жатыр:

- Тікелей қатысу талаптарымен сақтандыру шарттары үшін белгілі бір түрлендірулер (ауыспалы сыйақы әдісі).
- Жеңілдетілген тәсіл (сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл) негізінен қысқа мерзімді шарттарға арналған.

17 ХҚЕС (IFRS) 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл ретте салыстырмалы ақпаратты ұсыну қажет. Ұйым 17 ХҚЕС-тің (IFRS) алғаш рет қолданылу күніне немесе соған дейін 9 ХҚЕС (IFRS) пен 15 ХҚЕС (IFRS) қолданады деген талаппен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл стандарт Компанияға қатысты қолданылмайды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

«Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу» 1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер

2020 жылғы қаңтарда ХҚЕС жөніндегі Кеңес 1 ХҚЕС-тің (IAS) 69-76 тармақтарына түзетулерді шығарды, оларда міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді етіп жіктеуге қатысты талаптар түсіндіріледі. Түзетулерде мыналар түсіндіріледі:

- міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығы деп нені түсінуге болады;
- міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығы есепті кезеңнің соңына болуы тиіс;
- міндеттемелердің жіктелуіне ұйымның міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығын орындау ықтималдылығы да ықпалын тигізбейді;
- міндеттеменің талаптары оның жіктелуіне ықпалын тигізбейді, тек егер айырбасталатын міндеттемеге ендірілген туынды құрал өз бетімен үлестік құрал болып табылмаса ғана.

Мұндай түзетулер 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді және ретроспективті түрде қолданылады. Қазіргі уақытта Компания бұл түзетулердің міндеттемелердің ағымдағы жіктелуіне ықтимал ықпалын және қолданыстағы қарыз шарттары бойынша талаптарды қайта қарау қажеттілігін саралайды.

«Концептуалдық негіздерге сілтемелер» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес *«Бизнестерді біріктіру»* 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды - *«Концептуалдық негіздерге сілтемелер»*. Бұл түзетулердің мақсаты – 1989 жылы шығарылған «Қаржылық есептілікті дайындау және ұсыну тұжырымдамасына» арналған сілтемелерді, стандарттың талаптарына айтарлықтай өзгертулерді енгізбестен, 2018 жылғы наурызда шығарылған «Қаржы есептерін ұсынудың концептуалдық негіздеріне» арналған сілтемелерге ауыстыру.

Сондай-ақ Кеңес 37 ХҚЕС-тің (IAS) қолданылу аясына жататын міндеттемелер мен шартты міндеттемелер үшін «2 күннің» әлеуетті табысының немесе шығындарының пайда болуын болдырмас үшін 3 ХҚЕС-те (IFRS) мойындау қағидатынан ерекшелікті немесе егер олар жеке операциялардың шеңберінде туындаған болса, *«Міндетті төлемдер»* 21 (IFRIC) КРМФО Түсіндірмелерін қосты.

Сол уақытта Кеңес шартты активтерге қатысты 3 ХҚЕС-тің (IFRS) қолданыстағы талаптарын түсіндіріп беруді шешті, әрі оларға «Қаржылық есептілікті дайындау және ұсыну тұжырымдамасына» арналған сілтемелерді ауыстыру ықпалын тигізбейді. Мұндай түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді және перспективті түрде қолданылады.

«Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдаланғанға дейінгі түсімдер» 16 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес «Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдаланғанға дейінгі түсімдер» құжатын шығарды, ол ұйымдарға негізгі құралдар объектісінің бастапқы құнынан бұл объектіні орналасқан жеріне дейін жеткізу процесінде жасалған бұйымдарды сатудан және оны басшылықтың ниетіне сәйкес пайдалану үшін талап етілетін күйге келтіруден түсетін қандай да бір түсімдерді есептен шығаруға тыйым салады. Осының орнына ұйым мұндай бұйымдарды сатудан түсетін түсімдерді, сондай-ақ бұл бұйымдарды шығару құнын пайданың немесе зиянның құрамында мойындайды.

Бұл түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді және ұйым бұл түзетулерді алғаш рет қолданатын кезеңде ең бірінші болып ұсынылған қаржылық есептіліктің басталу күніне (немесе содан кейін) пайдалану үшін қолжетімді болған негізгі құралдардың объектілеріне қатысты ретроспективті түрде қолданылуы тиіс.

Бұл түзетулер Компанияға айтарлықтай әсерін тигізбейді деп күтілуде.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

«Ауыртпалық түсіретін шарттар – шартты орындау шығындары» 37 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес 37 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулерді шығарды, оларда ұйым қандай шығындарды шарттың ауыртпалық түсіретіндігін немесе залал келтіретіндігін бағалау кезінде ескеруі тиіс екендігі түсіндіріледі.

Түзетулер «шартпен тікелей байланысты шығындарға» негізделген тәсілді қолдануды көздейді. Тауарларды беруге немесе қызметтерді көрсетуге арналған шартпен тікелей байланысты шығындарға бұл шартты орындауға арналған қосымша шығындар, сол сияқты шартты орындаумен тікелей байланысты бөлінген шығындар жатады. Шартпен тікелей байланысты емес жалпы және әкімшілік шығындар оларды шарт бойынша контрагент ашық түрде өтеуге тиіс болған жағдайлардан басқа, алынып тасталады.

Мұндай түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Компания бұл түзетулерді солар бойынша бұл түзетулерді алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезеңнің басына өз міндеттерін орындамаған шарттарға қолданады.

«Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолдану» 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету - Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолданатын еншілес ұйым

2018-2020 жылдардағы кезең үшін ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдіру процесінің шеңберінде ХҚЕС жөніндегі кеңес *«Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолдану»* 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды. Бұл түзетуге сай 1 ХҚЕС-тің (IFRS) D16(а) тармағын қолдануды шешкен еншілес ұйым бас ұйымның ХҚЕС-ке өту күніне сүйене отырып, бас ұйымның қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаларды пайдалана отырып жинақталған бағамдық айырмаларды бағалауға құқылы. Бұл түзету 1 ХҚЕС-тің (IFRS) D16(а) тармағын қолдануды шешкен қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға қолданылады.

Мұндай түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

«Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету – қаржылық міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған жағдайда ««10% тестісін» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы

2018-2020 жылдардағы кезең үшін ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдіру процесінің шеңберінде ХҚЕС жөніндегі кеңес 9 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды. Түзетуде ұйым жаңа немесе түрлендірілген қаржылық міндеттеменің талаптары бастапқы қаржылық міндеттеменің талаптарынан айтарлықтай ерекшеленетіндігін бағалау кезінде ескеретін комиссиялық сыйақы сомалары түсіндіріледі. Мұндай сомаларға тек, кредитор немесе қарыз алушы басқа тараптың атынан төлеген немесе алған комиссиялық сыйақыны қоса алғанда, белгілі бір кредитор мен қарыз алушының арасында төленген немесе алынған комиссиялық сыйақылар ғана жатады. Ұйым бұл түзетуді ұйым бұл түзетуді алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезеңнің басталу күніне (немесе содан кейін) түрлендірілген немесе ауыстырылған қаржылық міндеттемелерге қатысты қолдануы тиіс.

Мұндай түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Компания бұл түзетуді ол бұл түзетуді алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезеңнің басталу күніне (немесе содан кейін) түрлендірілген немесе ауыстырылған қаржылық міндеттемелерге қатысты қолданады. Бұл түзету Компанияға айтарлықтай әсерін тигізбейді деп күтілуде.

«Ауыл шаруашылығы» 41 ХҚЕС-ке (IAS) түзету - әділ құнды бағалау кезіндегі салық салу

2018-2020 жылдардағы кезең үшін ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдіру процесінің шеңберінде ХҚЕС жөніндегі кеңес *«Ауыл шаруашылығы»* 41 ХҚЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды. Бұл түзету ұйымдардың есепке 41 ХҚЕС-тің (IAS) қолданылу аясына жататын активтердің әділ құнын бағалау кезіндегі салық салумен байланысты ақша ағындарын есепке алмайтындығы туралы 41 ХҚЕС-тің (IAS) 22-тармағындағы талапты алып тастайды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

«Ауыл шаруашылығы» 41 ХҚЕС-ке (IAS) түзету - әділ құнды бағалау кезіндегі салық салу (жалғасы)

Ұйым бұл түзетуді 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын алғашқы жылдық есепті кезеңнің басталу күніне (немесе содан кейін) әділ құнды бағалауға қатысты перспективті түрде қолдануы тиіс. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзету Компанияға әсерін тигізбейді деп күтілуде.

Активтер мен міндеттемелерді айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді етіп жіктеу

Қаржылық жағдай туралы есепте Компания активтер мен міндеттемелерді олардың айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив мына жағдайларда, егер:

- оны сату болжанса немесе ол әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде сатуға немесе тұтынуға арналса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін арналса;
- оны есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) айдың ішінде өткізу болжанса; немесе
- есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе олардың баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) айдың ішінде өтелуге тиіс болса; немесе
- Компанияның есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелердің өтелу мерзімін ұзартуға сөзсіз құқығы болмаса.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құнды бағалау

Компания қаржы активтері сияқты қаржы құралдарын әрбір есепті күнге әділ құны бойынша бағалайды. Активтің сатылғаны үшін алынған немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасында әдеттегі тәртіппен жасалатын мәміленің шеңберінде міндеттеменің берілгені үшін төленген баға әділ құны болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша мәміле:

- не бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта; немесе
- не бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша қолайлы нарықта негізгі нарықтың жоқтығы шартында болатындығын болжайды.

Компания негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде нарыққа қатысушылар пайдаланатын жорамалдарды пайдалана отырып бағаланады, бұл ретте нарыққа қатысушылар өздерінің ең шынайы мүдделерінде іс-қимыл жасайды.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының активті ең үздік және барынша тиімді тәсілмен пайдалану арқылы не болмаса оны бұл активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын нарыққа басқа қатысушыға сату нәтижесінде экономикалық пайданы шығара алу мүмкіндігін ескереді.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Әділ құнды бағалау (жалғасы)

Компания мұндай бағалау әдістерін пайдаланады, әрі олар қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте орынды қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер төменде сипатталған әділ құн көздерінің иерархиясы шеңберінде жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері.
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері.
- 3-деңгей – иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады

Қаржылық есептілікте кезеңді негізде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер болған жағдайда, Компания оларды әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді қайталап талдай отырып (жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде) иерархия көздерінің деңгейлері арасында аудару қажеттілігін айқындайды.

Шетел валютасындағы операциялар

Компанияның қаржылық есептілігі теңгемен берілген. Сондай-ақ теңге бас компанияның функционалды валютасы болып табылады. Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда Компаниямен операция тану критерийлерін қанағаттандырған күнге қолданылатын спот-бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі. 2020 және 2019 жылдардың ішінде Компанияның барлық операциялары теңгемен жасалды.

ҚҚБ-ның 2020 жылғы 31 желтоқсандағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 420,71 теңгені құрады. Бұл бағам 2020 жылғы 31 желтоқсанға АҚШ долларында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 1 АҚШ доллары үшін 381,18 теңге).

Қаржы құралдары – бастапқы мойындау және кейіннен бағалау

Қаржы активтері

Бастапқы тану және бағалау

Компанияның қаржы активтеріне ақша қаражаты мен оның баламалары, қысқа мерзімді депозиттер және сауда дебиторлық берешек жатады.

Қаржы активтері бастапқыда танылған кезде тиісінше амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері; пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері; басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері ретінде жіктеледі.

Қаржы активі амортизацияланған құны бойынша ескеріледі, егер мына екі критерий сақталған болса:

1) бизнес-модельдің мақсаты барлық шарттық ақша ағындарын алу үшін қаржы активін ұстап қалу болып табылады; және
2) шарттық ақша ағындары тек пайыздық сыйақы мен негізгі борыш бойынша төлемдермен ғана білдірілген. Сыйақы ақшаның уақытша құны мен белгілі бір уақыт кезеңінде өтелуге жататын негізгі борышпен байланысты несиелік тәуекел үшін ақы төлеуді білдіреді.

Егер жоғарыда аталған критерийлердің кем дегенде біреуі сақталмаған болса, қаржы активі әділ құны бойынша өлшенеді.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы құралдары – бастапқы мойындау және кейіннен бағалау (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Бастапқы мойындау және бағалау (жалғасы)

Компанияның амортизацияланған құны бойынша ескерілмейтін қаржы активтері әділ құны бойынша ескеріледі.

Қаржы активі басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескеріледі, егер мына екі критерий сақталған болса:

1) бизнес-модельдің мақсаты барлық шарттық ақша ағындарын алу үшін, сол сияқты қаржы активін сату арқылы қаржы активін ұстап қалу болып табылады; және

2) шарттық ақша ағындары тек пайыздық сыйақы мен негізгі борыш бойынша төлемдермен ғана білдірілген. Сыйақы ақшаның уақытша құны мен белгілі бір уақыт кезеңінде өтелуге жататын негізгі борышпен байланысты несиелік тәуекел үшін ақы төлеуді білдіреді.

Компания қаржы активтерін пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескереді, олар амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша көрсетілген жағдайларды қоспағанда.

Кейінгі бағалау

Кейіннен қаржы активтері амортизацияланған құны бойынша немесе Компанияның қаржы активтерін басқару бойынша бизнес-модельдеріне негізделе отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы немесе пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланады. Бизнес-модельді Компания басшылығы айқындайды.

Мойындауды тоқтату

Қаржы активінің (немесе, қолданылатын жерде – қаржы активінің бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігі) мына жағдайларда баланста танылуы тоқтатылады:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе (а) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бергенде, не болмаса (б) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

Егер Компания өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, жаңа актив Компания берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде танылады. Мұндай жағдайда Компания тиісті міндеттемені мойындайды. Берілген актив және тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген активке кепілдік нысанындағы жалғасқан қатысу активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе Компаниядан талап етілуі мүмкін төлемнің ең жоғары сомасы өлшемдердің ең кішісі бойынша танылады.

Күтілетін несиелік зиянды мойындау

Компания, егер несиелік зиян бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайған болса, амортизацияланған құны бойынша және бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиянға тең болатын сомада басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша күтілетін несиелік зиянды бағалау резервін мойындайды. Компания басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активінің балланстық құнын азайтпай, бағалау резервін басқа да жиынтық кірістің құрамында мойындайды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы құралдары – бастапқы мойындау және кейіннен бағалау (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Күтілетін несиелік зиянды мойындау (жалғасы)

Қаржы активі бастапқы танылған сәттен бастап сол бойынша несиелік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюының жоқтығын айқындау кезінде Компания күтілетін несиелік зиян сомасының өзгеруіне емес, несие құралының қолданылу мерзімінің бойынша дефолттың орын алу тәуекелінің өзгеруіне сүйенеді.

Егер шартта көзделген қаржы активі бойынша ақша ағындары қайта қаралған немесе түрлендірілген болса және қаржы активінің мойындалуы тоқтамаса, Компания қаржы құралы бойынша несие тәуекелінің айтарлықтай өзгергенін мыналарды салыстыру арқылы бағалайды:

1) есепті күнгі жағдай бойынша дефолттың орын алу тәуекелін бағалау (түрлендірілген шарттық талаптардың негізінде);

2) бастапқыда мойындау кезінде дефолттың орын алу тәуекелін бағалау (бастапқы түрлендірілмеген шарттық талаптардың негізінде).

Егер несие тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы орын алмаса, Компания қаржы активі бойынша залалдарға бағалау резервін мыналарды қоспағанда 12 айлық күтілетін несиелік зиянға тең сомада мойындайды:

1) сатып алынған немесе құрылған несиелік-құнсызданған қаржы активтері;

2) сауда дебиторлық берешекті немесе *«Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім»* 15 ХҚЕС (IFRS) қолданылу аясына қатысы бар операциялардың салдарынан туындайтын шарт бойынша активтерді; және

3) жалдау бойынша дебиторлық берешекті.

(1) – (3) тармақтарда көрсетілген қаржы активтері бойынша Компания залалдар резервін бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиян сомасында бағалайды.

Егер алдыңғы есепті кезеңде Компания қаржы құралы бойынша залалдардың бағалау резервін бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиянға тең болатын сомада бағалайды, бірақ ағымдағы күнгі жағдай бойынша несиелік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы жоқ екендігін айқындайды, сол сияқты ағымдағы есепті күнге Компания бағалау резервін 12 айлық күтілетін несиелік зиянға тең сомада бағалауы тиіс.

Компания құнсызданудан болған пайда немесе залал ретінде залалдардың бағалау резервін түзетуге қажетті соманы есепті күнгі жағдай бойынша күтілетін несиелік зиян сомасына дейін мойындайды.

Сатып алынған немесе құрылған несиелік-құнсызданған қаржы активтері бойынша Компания құнсызданудан болған залалды қалпына келтіру ретінде, тіпті егер бүкіл мерзім бойына болған күтілетін несиелік зиян бастапқы мойындау кезінде есепті ақша ағындарына қосылған күтілетін несиелік зиянның өлшемінен кем болса да, бүкіл мерзім бойына болған күтілетін несиелік зиянның қолайлы өзгерістерін мойындайды.

Күтілетін несиелік зиянды бағалау

Компания қаржы құралы бойынша күтілетін несиелік зиянды мыналарды көрсететін тәсілмен бағалайды:

1) ықтималдылықты ескере отырып алынған және таразыланған ықтимал нәтижелердің диапазонын бағалау арқылы айқындалған соманы;

2) ақшаның уақытша құнын;

3) есепті күнге қолжетімді болатын өткен оқиғалар, ағымдағы талаптар мен болжамды келешек экономикалық талаптар туралы негізделген және расталатын ақпаратты.

Күтілетін несиелік зиянды бағалау кезінде қарастырылатын ең ұзақ кезең – бұл Компания несиелік тәуекелге ұшырағыш болатын шарт бойынша ең ұзақ кезең (ұзарту опциондарын ескере отырып).

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы құралдары – бастапқы мойындау және кейіннен бағалау (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Күтілетін несиелік зиянды бағалау (жалғасы)

Қарыз, сол сияқты қарыздарды беру міндеттемесінің пайдаланылмаған компоненті кіретін қаржы құралдары бойынша, Компанияның шартта көзделген қарыздың өтелуін талап ету және қарыздарды беру бойынша міндеттеменің пайдаланылмаған компонентінің күшін жою мүмкіндігі Компанияның хабарламаны берудің шарттық мерзімімен несиелік зиян тәуекеліне ұшырағыштығын шектемейді. Мұндай қаржы құралдары бойынша Компания несиелік зиянды несиелік тәуекелге ұшырағыштықтың бүкіл мерзіміне бағалайды және күтілетін несиелік зиян Компанияның несиелік тәуекелдерді басқару қызметінің нәтижесінде, тіпті егер мұндай кезең шарт бойынша ең ұзақ кезеңнен асып кетсе де, азаймайды.

Бастапқыда танылған сәттен бастап несиелік тәуекелдің едәуір ұлғаюымен негізделген күтілетін несиелік зиянды бүкіл мерзім бойына мойындау мақсатына қол жеткізу үшін несиелік тәуекелді ұжымдық негізде айтарлықтай ұлғайтуды бағалау, мысалға, несиелік тәуекелдің топ немесе қаржы құралдарының шағын тобы бойынша едәуір ұлғаюына нұсқайтын ақпаратты талдау арқылы бағалау қажет болып қалуы мүмкін. Бұл несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған жағдайда Компанияның бүкіл мерзім бойынша күтілетін несиелік зиянды мойындау мақсатына қол жеткізуіне, тіпті егер несиелік тәуекелдің бөлек құрал деңгейінде айтарлықтай ұлғаюының расталуы қолжетімсіз болса да, кепілдігін береді.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Бастапқы мойындау кезіндегі қаржылық міндеттемелер пайда немесе зиян, несиелер мен қарыздар немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп қарыздар, несиелер мен кредиторлық берешек болған жағдайда әділ құны бойынша танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелеріне сауда кредиторлық берешек жатады.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді одан кейінгі бағалау олардың жіктелуіне былайша тәуелді болады:

<u>Сауда кредиторлық берешек</u>

Сауда кредиторлық берешек бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Мойындауды тоқтату

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық шығын туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Қаржылық жағдай туралы есептегі ақша қаражатына банктердегі ақша қаражаты кіреді.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп мақсаттары үшін ақша қаражаты мен оның баламалары жоғарыдағы анықтамаға сай ақша қаражатынан тұрады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Резервтер

Егер Компанияның өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдағы міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Компания резервтердің бір бөлігінің немесе барлықтарының өтемақысын алуды болжап отырса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтемақы тек өтемақыны алуда күмән болмаған жағдайда ғана жекелеген актив ретінде мойындалады. Резервке қатысты шығыс өтемақыны шегере отырып, жиынтық кіріс туралы есепте көрсетілген.

Түсімді тану

Егер Компанияның экономикалық пайданы алуы ықтимал деп бағаланса және егер түсім төлемнің жасалу уақытына қарамастан сенімді түрде бағалай алынса, түсім мойындалады. Пайда шартта анықталған төлем ережелері ескеріліп және салықтар немесе баждар шегеріліп, алынған немесе алуға жататын сыйақылардың әділ бағасы бойынша бағаланады. Компания принципал немесе агент ретінде болатындығын айқындау мақсатында белгілі бір критерийлерге сәйкес түсім алуды көздейтін өзі жасайтын шарттарды талдайды. Компания ол барлық мұндай шарттар бойынша принципал ретінде болады деген тұжырымға келді.

Компания, өзі болжағандай, аталған тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде алуға құқығы болатын өтемақы сомасында тұтынушыларға уәде етілген қызметтердің көрсетілуін көрсету үшін түсімді мойындайды.

Компания, түсім мойындалған кезде, келесі қадамдарды жасайды:

1) шартты сәйкестендіру;

2) шарт шеңберінде орындалуға жататын міндеттемені сәйкестендіру;

3) мәміле бағасын айқындау;

4) мәміле бағасын шарт шеңберінде орындалуға жататын бөлек міндеттер арасында бөлу;

5) шарт шеңберінде орындалуға жататын міндеттің орындалу сәтіне (немесе шамасына қарай) түсімді мойындау.

2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасында қуаттылық нарығының енгізілуімен Топ электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді көрсетеді. Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету қызметтерін көрсетуден түскен түсім ай сайын көрсетілген қызметтердің көлеміне сүйене отырып танылады. Әрбір нақты сатып алушы үшін электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтің көлемі тиісті ай үшін максималды, бір айда электр қуаттылығын тұтынудың нақты максималды мәні туралы актіде көрсетілген тұтынудың электр қуаты болып табылады.

Пайыздық кіріс

Амортизацияланған құн және сату үшін қолда бар деп жіктелген пайыздық қаржы активтері бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып мойындалады, әрі ол қаржы құралын болжамды пайдалану мерзімінің бойында немесе егер бұл орынды болса, қаржы активінің немесе міндеттеменің таза баланстық құнына дейінгі ұзақ емес кезеңнің ішінде күтілетін келешек төлемдерді немесе ақша қаражатының түсімдерін дәл дисконттайды. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы есепке қосылады.

Жалдау

Шарттың жасалу сәтіне Компания жалдау келісімі жалдау болып табылатындығын не болмаса белгілерін қамтитындығын бағалайды. Өзгеше айтқанда, Компания шарт сәйкестендірілген активті белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде өтемақының орнына пайдаланылуын бақылау құқығын беретіндігін айқындайды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Жалдау (жалғасы)

Компания жалға алушы ретінде

Компания жалдаудың басталу күніне (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетімді болатын күнге) пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құнына жалдау бойынша мойындалған міндеттемелердің көлемі, болған бастапқы тікелей шығындар және жалдаудың басталу күніне немесе жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып жасалған жалдау төлемдері жатады. Егер Компанияда ол жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығын алатындығына жеткілікті сенімділігі болмаса, пайдалану құқығы нысанындағы танылған актив келесі кезеңдердің ең қысқасының бойына желілік әдіспен амортизацияланады: активтің пайдалы қызмет етуінің болжамды мерзімі немесе жалдау мерзімі. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер құнсыздану мәніне тексеріледі.

Жалдаудың басталу күніне Компания жалдау мерзімінің ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін мойындайды. Жалдау төлемдеріне алынуға жататын жалдау бойынша кез келген ынталандыратын төлемдерді, индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болатын құбылмалы жалдау төлемдерін және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленетін сомаларды шегере отырып белгіленген төлемдер (оның ішінде іс мәні бойынша белгіленген төлемдер) жатады. Жалдау төлемдеріне, егер Компанияның бұл опционды орындайтындығына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционын орындау бағасы және егер жалдау мерзімі Компанияның жалдауды тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдауды тоқтату үшін айыппұлдарды төлеу жатады. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болмайтын құбылмалы жалдау төлемдері мұндай төлемдердің жүзеге асырылуына әкеп соқтыратын оқиға немесе талап орын алатын кезеңде шығыстар ретінде танылады.

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Компания, егер жалдау шартында көзделген пайыздық мөлшерлеме оңай айқындала алмаса, жалдаудың басталу күніне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады. Жалдаудың басталу күнінен кейін жалдау бойынша міндеттемелер көлемі пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Сонымен бірге, жалдау мерзімі түрлендірілген, өзгертілген, іс мәні бойынша белгіленген жалдау төлемдері өзгертілген немесе базалық активті сатып алу опционын бағалау амалы өзгертілген жағдайда Компания жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құнын қайта бағалайды.

Компания қысқа мерзімді жалдауға қатысты мойындаудан босатуды (яғни жалдаудың басталу күніне көзделген жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын мерзімді құрайтын және сатып алу опционын қамтымайтын шарттарға) қолданады.

Сондай-ақ Компания төмен құны бар активтерді жалдауға қатысты мойындаудан босатуды құны төмен деп есептелетін жалдау шарттарына қолданады. Қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімінің ішінде желілік әдіспен шығыс ретінде танылады.

Компания жалдау мерзімін соларға қатысты жалдауды ұзарту опционы көзделген кезеңдермен бірге, егер ол орындалады деген жеткілікті сенімділік болса, немесе егер ол орындалмайды деген жеткілікті сенімділік болса, соған қатысты жалдауды тоқтату опционы көзделген кезеңдермен бірге жалдау кезеңі мерзімінен бұрын тоқтатылуға жатпайтын ретінде айқындайды.

Компания жалға беруші ретінде

Сол бойынша Компанияның активті иелік етумен байланысты барлық тәуекелдер және пайда іс жүзінде қалатын жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Туындайтын жалдау кірісі жалдау мерзімінің бойына тікжелілік әдіспен ескеріледі және өзінің операциялық сипатына орай жиынтық кіріс туралы есепте түсімге қосылады. Операциялық жалдау шартын жасау кезінде болатын бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына қосылады және жалдау кірісі сияқты дәл сондай негізде жалдау мерзімінің ішінде мойындалады. Шартты жалдау ақысы олар алынған кезеңде түсімнің құрамында мойындалады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Зейнетақы міндеттемелері

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес Компания жинақтаушы зейнетақы қорларына аударымдар ретінде жұмысшылардың жалақысынан 10% мөлшерінде, бірақ айына 212.500 теңгеден артық емес мөлшерде (2019 жылы: 212.500 теңге) төлемдерді жасайды. Зейнетақы қорларына төленетін төлемдер жұмыскерлердің жалақысынан ұсталады және еңбекақыны төлеумен байланысты басқа да аударымдармен бірге олардың пайда болу сәтіне жиынтық кіріс туралы есепте еңбекақыны төлеу бойынша жалпы шығыстарға қосылады. Компанияның зейнетақы төлемдері бойынша қандай да бір басқа міндеттемелері жоқ.

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша салық активтері мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төленуге болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын пайданы алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнамалар.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы табыс салығы жиынтық кіріс туралы есепте емес, капиталдың құрамында мойындалады. Басшылық соған қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін салық декларацияларында көрсетілген позицияларды мерзімді етіп бағалайды және қажетіне қарай резервтерді құрады.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге қаржылық есептілік мақсаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- кейінге қалдырылған салық міндеттемесі гудвилді, активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде, бизнесті біріктіру емес мәмілелер барысында пайда болады және операцияларды жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға әсер етпейді;
- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестермен инвестициялармен байланысты салық салынатын уақыт айырмашылықтарына қатысты егер уақыт айырмасының уақыттың азайып бөлінуін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Кейінге қалдырылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша мойындалады:

- шегерілетін уақыт айырмасына жататын кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе зияндарға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- еншілес ұйымдарға, ассоциацияланған компанияларға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға қатысу үлестерімен байланысты есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақыт айырмалары келешекте пайдаланылады және соған қарсы уақыт айырмалары қолданылуы мүмкін салық салынатын пайда орын алады деген айтарлықтай ықтималдылық бар дәрежеде ғана мойындалады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫНА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік береді деген едәуір ықтималдық туындаған дәрежеде ғана мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер қабылданған немесе нақты қабылданған есепті күнгі жағдай бойынша салық мөлшерлемелерінің (және салық заңнамасының) негізінде актив өткізіледі, ал міндеттеме өтеледі деген есепті жылда қолданатын болады деп болжанатын салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Пайда немесе зиян құрамында мойындалған баптарға қатысты кейінге қалдырылған салық пайда немесе зиян құрамында мойындалмайды. Мерзімі ұзартылған салықтар баптары олардың негізіндегі операцияларға сәйкес не болмаса басқа да жиынтық кірістің құрамында немесе тікелей капиталда мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, егер заңи тұрғыдан бекітілген ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерді есепке алу құқығы болса және кейінге қалдырылған салықтар дәл сол салық салынатын компанияға немесе салық органына қатысты болса, бір біріне қарсы есепке алынады.

Шартты міндеттемелер мен шартты активтер

Шартты міндеттемелер қаржылық есептілікте мойындалмайды, мұндайда оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығарылуы күмәнді болып табылатын жағдайларды қоспағанда, олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады.

Шартты активтер қаржылық есептілікте мойындалмайды, мұндайда оларға байланысты экономикалық пайданы алу мүмкін болып табылатын жағдайларда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІ ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР

Компанияның қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есепті кезеңнің аяғында есептілікте ұсынылатын түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Дегенмен осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік соған қатысты осы сияқты жорамалдар мен бағалаулар қабылданған активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына келешекте елеулі түзетулерді талап етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Бағалау мәндері мен жорамалдар

Болашақ туралы негізгі болжаулар және есепті күнге бағалаулардағы айқынсыздықтың басқа да негізгі көздері төменде қаралады, олар келесі қаржы жылы ішінде активтердің баланстық құны мен міндеттемелерге елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін: Компанияның болжаулары мен бағалау мәндері ол қаржылық есептілігін дайындау кезінде оның қолында болған бастапқы деректерге негізделген. Алайда ағымдағы жағдаяттар мен болашаққа қатысты болжаулар нарықтық өзгерістер мен Компания бақылауында емес жағдаяттарға байланысты өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер олардың пайда болуына қарай болжауларда көрініс табады.

Салықтар

Күрделі салық заңнамасын, сондай-ақ келешек салық салынатын пайда сомалары мен мерзімдерін түсіндіруге қатысты белгісіздік бар. Компанияның халықаралық операцияларының айтарлықтай алуандығын, сондай-ақ шарттық қатынастардың ұзақ мерзімді сипатын және күрделілігін есепке ала отырып, нақты нәтижелер мен қабылданған болжалдар арасында пайда болатын айырма немесе осындай болжалдардың келешек өзгерістері есептілікте көрсетілген шығыстар сомасын немесе табыс салығы бойынша шығыстар немесе үнемдеу сомасын түзетуге әкеп соқтырады. Негізделген жорамалдарға сүйене отырып, Компания салықтық тексерулердің ықтимал салдарына резервтерді құрады. Осындай резервтердің шамасы әр түрлі факторларға, мысалы, алдыңғы тексерулердің нәтижелеріне және салық төлеуші компанияның және тиісті салық органының салық заңнамасының әртүрлі интерпретацияларына байланысты.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІ ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)

Салықтар (жалғасы)

Түсіндірулердегі осындай айырмашылықтар тиісті компания тіркелген елде басым болатын шарттарға қарай мәселелердің көпшілігі бойынша туындап қалуы мүмкін.

Компания сот істерінің орын алуын салық заңнамасына орай екендігін бағалап, ақша қаражатының кейіннен ағып кетуі мүмкін емес деп бағаланды, шартты міндеттеме танылмады.

Кейінге қалдырылған салық активтері соған қарсы салық зияндары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайданы алу ықтимал болып табылатын шамада барлық пайдаланылмаған салық зияндары бойынша танылады. Келешек салық салынатын табысты алудың ықтимал мерзімдерінің және оның өлшемдерінің негізінде шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындауға болатын кейінге қалдырылған салық активтерінің сомаларын, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдаулары қажет.

ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сатып алу және сату шарттарындағы Компанияның рөлі

Жаңартылатын энергия көздерінің (бұдан әрі – «ЖЭК») секторын дамыту жағдайларын жасау мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі ЖЭК объектілері өндіретін электр қуатын бірыңғай сатып алушысы – ӨҚО орталықтан сатып алуды ендіруге негізделген мемлекеттік қолдау тетігін қабылдады. ӨҚО қызметі *«Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы»* Қазақстан Республикасының Заңымен реттеледі.

ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сатып алу және сату шарттарын саралап, Компания басшылығы Компания ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатына бірмезгілде бақылау алатындығы және оны сатып алушыларға беретіндігі туралы едәуір пайымдауды қолданды. Компания басшылығы сатып алушылар Компанияны ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сату шартының орындалуы үшін негізгі жауапкершілікті көтеретін тарап ретінде қарастырады деп есептейді.

Содан басқа, ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сатып алу шарттарын Компания 15 жыл мерзімге жасайды, бұл ретте электр қуатын сату шарттары сатып алушылармен бір жыл мерзімге жасалады.

Осылайша, Компания басшылығы Компания ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сату шарттарында принципал болып табылатындығын айқындады және Компания өтемақының жалпы сомасында түсімді мойындайды, ол құқықты алуды күтіп отыр.

Дебиторлық берешек пен шарттың активтері бойынша күтілетін несиелік зиянды бағалау резерві

Компания дебиторлық берешек пен шарттың активтері бойынша КНЗ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың пайда болуының ұқсас сипаттамаларымен (яғни, географиялық өңір, өнімнің типі, сатып алушылардың типі мен рейтингісі, аккредитивтер арқылы қамтамасыз ету және несиелік тәуекелдерді сақтандырудың басқа нысандары бойынша) түрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлем мерзімін өткізіп алу күндеріне қарай белгіленеді.

Бастапқыда бағалау резервтері матрицасының негізінде бұрынғы кезеңдердегі дефолттардың пайда болуының байқалатын деректері жатыр. Компания болжамды ақпаратты ескере отырып несиелік зиянның пайда болуының бұрынғы тәжірибесін түзетіп алу үшін матрицаны жаңартып отырады. Әрбір есепті күнге алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы байқалатын деректер жаңартылып отырады және болжамды бағалаудың өзгеруі сараланады.

Дефолттың тарихи байқалатын деңгейлері, болжамды экономикалық талаптар мен КНЗ арасындағы өзара байланысты бағалау едәуір есепті бағалау болып табылады. КНЗ көлемі жағдайлардағы және болжамды экономикалық талаптардағы өзгерістерге сезімтал келеді. Компанияның несиелік зиянының пайда болуының бұрынғы тәжірибесі мен экономикалық талаптардың болжамы сатып алушының келешектегі іс жүзіндегі дефолты үшін көрнекі болып табылмауы мүмкін.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІ ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)

ЖЭК электр қуатын сатып алу шарттарында жалдау құрамдасын айқындау

Компания жаңартылатын қуат көздерін пайдаланатын электр станцияларында (бұдан әрі - «ЖЭК электр станциялары») өндірілген электр қуатын сатып алуға арналған ұзақ мерзімді шарттарды жасады. Бұл шарттар бойынша Компанияның сатып алу шарттарының 15 жылдық қолданылу кезеңі ретінде айқындалған пайдалану мерзімінің ішінде ЖЭК электр станцияларын пайдаланудан барлық экономикалық пайданы алуға құқығы бар. Компания мұндай ЖЭК электр станцияларында өндірілген электр қуатының барлық көлемін сатып алады. ЖЭК электр қуатын атып алу шарттарында ЖЭК электр станциясында өндірілген электр қуатының әрбір кВТ/с үшін теңгемен белгіленген тарифтер көзделген.

Осылайша, Компания басшылығы ЖЭК электр қуатын сатып алу шарттары 16 ХҚЕС-ке (IFRS) сай жалдау құрамдасын қамтитындығын айқындады. Дегенмен Компания басшылығы әрбір нақты электр станциясында өндірілетін өндіріс көлемдеріндегі жоғары құбылулардың салдарынан электр қуатының көлемін шынайы түрде бағалай алмайды, өйткені ЖЭК бизнесінің сипаты ауа-райы сияқты сыртқы факторларға қатты тәуелді болады. Тиісінше, Компания басшылығы жалдау бойынша міндеттемені (және тиісінше, пайдалану құқығы нысанындағы активті) сенімді әрі шынайы бағалай алмады.

5. БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС

010. Ақша қаражаты мен оның баламалары

Мың теңгемен	**2020 жылғы 31 желтоқсан**	2019 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен банк салымдары	**5.389.370**	10.759.000
Банктердегі ағымдағы шоттар, теңгемен	**8.940.678**	986.513
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	**(6.027)**	(11.863)
	14.324.021	11.733.650

2020 жылы Компанияның ағымдағы шоттарына жылдық 6% бастап 8,25% дейінгі мөлшерде (2019 жыл: 4,5% бастап 7%) пайыздар есептелді. 2020 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін Компания 247.998 мың теңге мөлшерінде пайыздық кіріс есептеді (2019 жыл: 173.510 мың теңге). 2020 және 2019 жылдардың ішінде, уақытша бос ақша қаражаты қысқа мерзімді депозит шоттарында жылдық 7% - 9% аралығындағы сыйақы мөлшерлемесімен бір айға дейінгі мерзімге орналастырылды. 2020 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін Компания 812.763 мың теңге мөлшерінде қысқа мерзімді депозиттердегі уақытша бос ақша қаражаты бойынша сыйақыны есептеді (2019 жыл: 416.207 мың теңге).

Күтілетін несиелік зиян резервіндегі қозғалыс былайша берілген:

Күтілетін несиелік зиян резервіндегі қозғалыс былайша берілген:

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
1 қаңтарға	**11.863**	2.350
Резервті есептеу	**3.909**	11.276
Қалпына келтіру	**(9.745)**	(1.763)
31 желтоқсанға	**6.027**	11.863

014-015 БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Мың теңгемен	**2020 жылғы 31 желтоқсан**	2019 жылғы 31 желтоқсан
ҚР Ұлттық Банктің ноттары	**9.046.356**	–
Теңгемен банктік депозиттер	**4.000.000**	–
Банк депозиттеріне есептелген сыйақылар	**30.267**	11.697
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	**(20.964)**	(6)
	13.055.659	11.691

5. БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС (жалғасы)

014-015 БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

ҚР Ұлттық Банктің ноттары

Кірістілік, қауіпсіздік және өтімділік сияқты ақша қаражатын басқарудың негізгі қағидаттарын орындау мақсатында 2020 жылы Компанияның уақытша бос ақша қаражаты ҚР Ұлттық банкінің ноттарына инвестицияланды.

2020 жылғы 14 ақпанда Компания 40.000 мың дана көлемінде ҚР Ұлттық банктің дисконтты ноттарын ҚР Ұлттық банктің Аукционында 3.903.876 мың теңге жалпы сомаға номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. ҚР Ұлттық Банк ноттарының айналыс мерзімі 2020 жылғы 15 мамырға дейін болды. 2020 жылғы 15 мамырда Топ 96.124 мың теңге сомада қаржылық кірісті мойындады.

2020 жылғы 11 мамырда Компания 37.712 мың дана көлемінде ҚР Ұлттық банктің дисконтты ноттарын ҚР Ұлттық банктің Аукционында 3.676.348 мың теңге жалпы сомаға номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. ҚР Ұлттық Банк ноттарының айналыс мерзімі 2020 жылғы 7 тамызға дейін болды. Есепті кезең ішінде 94.842 мың теңге сомада қаржылық кіріс танылды.

2020 жылғы 22 мамырда Компания 9.935 мың дана көлемінде ҚР Ұлттық банктің дисконтты ноттарын ҚР Ұлттық банктің Аукционында 944.095 мың теңге жалпы сомаға номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. ҚР Ұлттық Банк ноттарының айналыс мерзімі 2020 жылғы 20 қарашаға дейін болды. Есепті кезең ішінде 49.439 мың теңге сомада қаржылық кіріс танылды.

2020 жылғы 12 маусымда Компания 44.072 мың дана көлемінде ҚР Ұлттық банктің дисконтты ноттарын ҚР Ұлттық банктің Аукционында 4.300.000 мың теңге жалпы сомаға номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. ҚР Ұлттық Банк ноттарының айналыс мерзімі 2020 жылғы 11 қыркүйекке дейін болды. Есепті кезең ішінде 107.205 мың теңге сомада қаржылық кіріс танылды.

2020 жылғы 12 тамызда Компания 37.255 мың дана көлемінде ҚР Ұлттық банктің дисконтты ноттарын ҚР Ұлттық банктің Аукционында 3.700.000 мың теңге жалпы сомаға номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. ҚР Ұлттық Банк ноттарының айналыс мерзімі 2020 жылғы 09 қыркүйекке дейін болды. Есепті кезең ішінде 25.546 мың теңге сомада қаржылық кіріс танылды.

2020 жылғы 11 қыркүйекте Компания 81.855 мың дана көлемінде ҚР Ұлттық банктің дисконтты ноттарын ҚР Ұлттық банктің Аукционында 8.000.000 мың теңге жалпы сомаға номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. ҚР Ұлттық Банк ноттарының айналыс мерзімі 2020 жылғы 11 желтоқсанға дейін болды. Есепті кезең ішінде 185.492 мың теңге сомада қаржылық кіріс танылды.

2020 жылғы 11 желтоқсанда Компания 92.109 мың дана көлемінде ҚР Ұлттық банктің дисконтты ноттарын ҚР Ұлттық банктің Аукционында 9.000.000 мың теңге жалпы сомаға номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. ҚР Ұлттық Банк ноттарының айналыс мерзімі 2021 жылғы 12 наурызға дейін болды. Есепті кезең ішінде 46.356 мың теңге сомада қаржылық кіріс танылды.

Теңгемен банктік депозиттер

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да қаржы активтеріне 7,55 % сыйақы мөлшерлемесімен 4.000.000 мың теңге сомаға (20.948 мың теңге резервті шегере отырып) үш айдан артық орналастыру мерзімімен қысқа мерзімді банк депозиті жатады.

Банк депозиттеріне есептелген сыйақылар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да қаржы активтеріне 30.267 мың теңге сомаға (16 мың теңге резервті шегере отырып) және 11.697 мың теңге сомаға (6 мың теңге резервті шегере отырып) банк депозиттеріне есептелген пайыздық кіріс жатады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫНА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

№5 нысан

5. БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС (жалғасы)

016. Қысқа мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешек

Мың теңгемен	**31 желтоқсан 2020 жыл**	2019 жылғы 31 желтоқсан
Сауда дебиторлық берешек	**18.011.432**	14.423.838
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	**(713.217)**	(239.765)
	17.298.215	14.184.073

Күтілетін несиелік зиян резервіндегі қозғалыс былайша берілген:

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
1 қаңтарға	**239.765**	6.019
Резервті есептеу	**880.251**	272.095
Резервті қалпына келтіру	**(406.799)**	(38.349)
31 желтоқсанға	**713.217**	239.765

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның сауда дебиторлық берешегіне ЖЭК объектілері өндірген электр қуатын сату үшін дебиторлық берешек және жүктемені көтеруге электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету қызметтерін көрсету үшін дебиторлық берешек жатады және теңгемен білдірілген.

Туындау мерзімдері бойынша сауда дебиторлық берешектің талдауы мынадай түрде берілген:

		Сауда және басқа да дебиторлық берешек			
			Төлем мерзімін ұзарту		
Мың теңгемен	**Жиыны**	**Ағымдағы**	**31 -60 күн**	**61 -90 күн**	**90 күннен артық**
2020 жылғы 31 желтоқсан					
Күтілетін несиелік зиян пайызы		**0.84%**	**12.35%**	**17.53%**	**28.12%**
Дефолт кезінде есепті жалпы баланстық құн	**18.011.432**	**15.608.015**	**468.164**	**193.037**	**1.742.216**
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	**(713.217)**	**(131.710)**	**(57.823)**	**(53.844)**	**(469.840)**
	17.298.215	**15.476.305**	**410.341**	**139.193**	**1.272.376**
2019 жылғы 31 желтоқсан					
Күтілетін несиелік зиян пайызы		0.10%	1.26%	2.14%	24.54%
Дефолт кезінде есепті жалпы баланстық құн	14.423.838	13.015.589	279.540	240.753	887.956
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	(239.765)	(13.228)	(3.529)	(5.147)	(217.861)
	14.184.073	13.002.361	276.011	235.606	670.095

121. Негізгі құралдар мен басқа да ұзақ мерзімді активтер

Негізгі құралдарға негізінен көлік құралдары мен басқа да негізгі құралдар жатады. 2020 жылғы тозу 13.105 мың теңге (2019 жылы: 12.384 мың теңге) болды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫНА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

№5 нысан

5. БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС (жалғасы)

214. Қысқа мерзімді сауда және басқа да кредиторлық берешек

Мың теңгемен	**2020 жылғы 31 желтоқсан**	2019 жылғы 31 желтоқсан
Сатып алынатын электр қуаты үшін кредиторлық берешек	**13.026.751**	9.054.967
Көрсетілген қызметтер мен орындалған жұмыс үшін кредиторлық берешек	**13.941.450**	5.731.263
Басқа да кредиторлық берешек, оның ішінде табыс салығынан басқа, басқа да салықтар бойынша	**9.816**	82.955
	26.978.017	14.869.185

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешек пайызсыз болып табылады және ол, әдетте, 30 күннің ішінде өтеледі. Кредиторлық берешек көбінесе ЖЭК объектілері өндірген сатып алынатын электр энергиясына және электр қуаттылығының әзірлігін қолдау қызметі үшін міндеттеме ретінде қалыптасты және теңгемен білдірілген.

410. Жарғылық капитал

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жарғылық капиталы 100.000 мың теңге (2019 жыл: 100.000 мың теңге) болды.

6. ПАЙДА МЕН ЗИЯНДАР ТУРАЛЫ ЕСЕП

010. Түсім

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді көрсетуден түскен кіріс	**88.953.245**	71.093.278
Жаңартылатын қуат көздері бойынша сатып алынатын электр қуатын өткізуден түскен кіріс	**87.179.203**	40.837.478
ЖЭК аукционын өткізу үшін құжаттамамен бірге СЭС пилоттық жобасы бойынша жоба алдындағы техникалық құжаттаманы өткізуден түскен кіріс	**–**	33.450
	176.132.448	111.964.206

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы «Самұрық-Қазына» АҚ-ның еншілес компаниясы болып табылатын бір ірі сатып алушының түсімі 39.605.958 мың теңге болды (2019 жыл: 12.672.174 мың теңге), бұл Компанияның жалпы түсіміндегі 22% құрайды (2019 жыл: 11%).

2020 және 2019 жылдардың ішінде Компания Қазақстан Республикасының аумағында барлық тауарлар мен қызметтерді өткізді.

Түсімді мойындау мерзімдері былайша берілген:

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
Түсімді мойындау мерзімдері		
Белгілі бір уақыт сәтінде	**87.179.203**	40.870.928
Уақыт кезеңінің ішінде	**88.953.245**	71.093.278
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім жиыны	**176.132.448**	111.964.206

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫНА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

№5 нысан

6. ПАЙДА МЕН ЗАЛАЛДАР ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

011. Өзіндік құны

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қолдау шығыстары	**80.381.919**	58.282.988
Жаңартылатын қуат көздері бойынша сатып алынатын электр қуатының өзіндік құны	**84.752.982**	41.435.133
Өндірістің және электр қуатын тұтынудың теңгерімін ұйымдастыру шығыстары	**249.262**	118.641
Жоба алдындағы техникалық құжаттаманың өзіндік құны	**–**	27.875
Электр қуатының орталықтандырылған сауданы ұйымдастыру және жүргізу шығыстары	**1.140**	1.140
	165.385.303	99.865.777

014. Әкімшілік шығыстар

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
Күтілетін несиелік зиян резервін есептеу/(қалпына келтіру)	**483.234**	234.068
Еңбекақыны төлеу шығыстары және еңбекақыны төлеумен байланысты басқа да аударымдар	**224.209**	214.762
Пайдаланылмаған демалыстар мен бонустар бойынша резервтерді есептеу	**110.272**	38.542
Айыппұл мен өсімпұлдар	**106.392**	–
Жалдау шығыстары	**58.212**	39.923
Тозу және амортизация	**13.105**	12.384
Байланыс қызметтері	**10.462**	8.610
Оргтехникаға қызмет көрсету шығындары	**5.553**	11.668
Кеңес беру қызметтері	**3.450**	3.491
Іссапар шығыстары	**2.777**	6.573
Сақтандыру шығыстары	**1.634**	3.942
Сатып алуды ұйымдастыру шығындары	**1.442**	923
Банк қызметтері	**1.383**	961
Материалдар	**1.310**	5.232
Көлік құралдарына қызмет көрсету шығыстары	**1.160**	2.788
Оқыту шығыстары	**998**	1.952
Басқа	**13.254**	10.910
	1.038.847	596.729

101. Табыс салығы бойынша шығыстар

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
Ағымдағы табыс салығы		
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	**2.699.997**	2.502.873
Өткен жылдардың табыс салығын түзету	**(411.724)**	–
Кейінге қалдырылған салық		
Кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік	**(106.216)**	(49.676)
Пайда мен зияндарда көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар жиыны	**2.182.057**	2.453.197

2020 және 2019 жылдары Қазақстан Республикасында табыс салығының мөлшерлемесі 20% болды.

6. ПАЙДА МЕН ЗАЛАЛДАР ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

101. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (ЖАЛҒАСЫ)

Төменде жиынтық кіріс туралы есепте ескерілген 20% табыс салығының мөлшерлемесі мен табыс салығының нақты сомасы салыстырылып тексерілуі келтірілген:

Мың теңгемен	**2020 жыл**	2019 жыл
Табыс салығы бойынша шығыс есепке алынғанға дейінгі пайда	**11.407.256**	12.236.550
20% салықтың ресми мөлшерлемесі бойынша есептелген салық	**2.281.451**	2.447.310
Кірістерге қосылмаған	**(121.000)**	–
Есептен шығарылмайтын шығыстар	**21.606**	5.887
Пайда мен зияндарда көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар	**2.182.057**	2.453.197

Бұдан әрі 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелердің пайда болуына әкеп соқтыратын негізгі уақыт айырмаларына салық әсері көрсетілген:

	Қаржылық жағдай туралы есеп		**Жиынтық кіріс туралы есеп**	
Мың теңгемен	**2020 жылғы 31 желтоқсан**	2019 жылғы 31 желтоқсан	**2020 жыл**	2019 жыл
Есептелген міндеттемелер	**15.974**	6.419	**9.554**	3.787
Кейінге қалдырылған кіріс	**2.746**	3.335	**(589)**	(589)
Сауда дебиторлық берешек	**144.664**	48.017	**96.647**	46.660
Салықтар	**550**	677	**(127)**	444
Негізгі құралдар	**(4.282)**	(5.012)	**731**	(626)
Кейінге қалдырылған таза салық активтері	**159.652**	53.436		
Кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік			**106.216**	49.676

Компания ағымдағы салықтық активтерді және ағымдағы салықтық міндеттемелерді есепке алу үшін заңды түрде тіркелген құқығы болған жағдайда ғана салықтық активтер мен салықтық міндеттемелерді есепке алады, ал кейінге қалдырылған активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер бір және сол салық органы өндіріп алатын пайда салығына жатады.

7. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Байланысты тараптар Компанияның негізгі басқарушы персоналын, Компанияның негізгі басқарушы персоналына, бас компанияға және Самұрық-Қазына тобының кәсіпорындарына қатысудың елеулі үлесі тікелей немесе жанама тиесілі болатын ұйымдарды, сондай-ақ Үкімет бақылайтын өзге кәсіпорындарды қамтиды. Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптар үшін ұсынылатын тарифтердің негізінде ұсынылған кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелерге міндетті түрде сәйкес келмейтін тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды.

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 наурыздағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және көрсетілген күндерге аяқталған жылдар үшін байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы көрсетілген:

Мың теңгемен	**Жыл**	**Байланысты тараптарға сатулар**	**Байланысты тараптардан сатып алулар**	**Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі**	**Байланысты тараптарға сауда кредиторлық берешек**
Бас компания – KEGOC	**2020**	**4.570.460**	**308.294**	**525.546**	**24.135**
	2019	3.401.035	158.564	639.501	–
KEGOC еншілес компаниялар	**2020**	**–**	**4.004**	**–**	**335**
	2019	–	11.766	–	1.190
Самұрық-Қазынаның еншілес компаниялары	**2020**	**39.605.958**	**42.453.003**	**6.317.223**	**10.087.364**
	2019	12.672.174	21.135.121	1.524.247	3.851.528
Самұрық-Қазынаның қауымдасқан компаниялары	**2020**	**5.318.856**	**1.812.323**	**506.092**	**335.336**
	2019	13.202.540	13.765.582	1.153.294	1.146.275

7. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Байланысты тараптарға сатулар жаңартылатын энергия көздерін пайдалану объектілері өндірген электр энергиясын сатумен білдірілген.

2020 жылы негізгі басқарушы персонал 2 адамнан (2019 жылы: 2 адам) тұрды. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін қоса беріліп отырған жиынтық кіріс туралы есепте әкімшілік шығыстарға қосылған негізгі басқарушы персоналдың сыйақысы тиісінше 34.277 мың теңге және 33.430 мың теңге болды. Негізгі басқарушы персоналдың сыйақысы шарттық жалақыдан, операциялық қызметтің нәтижелері бойынша сыйлықақылардан және ішкі нормативтік актілерге сәйкес материалдық көмектен тұрады.

8. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Компанияның негізгі қаржылық міндеттемелеріне сауда кредиторлық берешек жатады. Бұл қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты Компания операцияларын қаржыландыру болып табылады. Компанияның оның операциялық қызметінің барысында тікелей туындайтын сауда дебиторлық берешегі, қысқа мерзімді депозиттері, ақша қаражаты бар.

Компания несиелік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырағыш.

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел – Компания қаржылық шығындарды көтереді деген тәуекел, өйткені қарсы агенттер қаржы құралы немесе клиенттік шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамайды. Компания операциялық қызметпен ең алдымен, сауда дебиторлық берешекке қатысты және қысқа мерзімді депозиттерді, ақша қаражаты мен оның баламаларын қоса алғанда, қаржылық қызметпен байланысты несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді *(5-ескертпе)*. Компанияның және оның қарсы агенттерінің несиені төлеу қабілетіне ұшырағыштығы үнемі қадағаланып отырады. Кредиттік тәуекелге ең көп ұшырағыштық әрбір қаржы активінің баланстық құнымен шектелген.

Компанияның қаржылық есептілігінде танылған қаржы активтерінің баланстық құны, күтілетін несиелік зиян резервтерін шегере отырып, Компанияның несиелік тәуекелінің ең көп көлемін көрсетеді.

Компанияның несиелік тәуекелді басқарумен байланысты бекітілген саясаттары, процедуралары мен бақылаулары жоқ, бірақ, дегенмен, клиенттерден өтелмеген дебиторлық берешектің балансын Компанияның басшылығы үнемі бақылап отырады.

Құнсыздануға жасалатын талдауды Компанияның басшылығы мерзімі өткен күн саны негізінде дербес түрде әр есепті күнге жүргізеді. Есептеулер бұрын нақты болған зияндар туралы ақпаратқа негізделеді. Есепті күнге несиелік тәуекелге аса бейімділік қаржылық активтердің әр сыныбының баланстық құнымен берілген *(5-ескертпе)*. Компанияда өзіне кепілдікке берілген мүлік жоқ.

Ақша қаражаты бойынша несиелік тәуекел шектелген, себебі Компанияның қарсы агенті халықаралық рейтинг агенттіктері берген несиелік рейтингтері жоғары банктер болып табылады.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Компания өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тартқан кезде қиындықтарға кездесуі мүмкіндігімен байланысты. Өтімділік тәуекелі қаржы активін оның әділ құнына жақын құн бойынша жедел сатудың мүмкін еместігі нәтижесінде туындауы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар ұдайы бақыланады және басшылық міндеттемелерді олардың туындауына қарай орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

8. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Мына кестелерде шартты дисконтталмаған ақша ағындары негізінде Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша Компанияның келісімшарттық мерзімдері көрсетілген.

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсанға						
Қысқа мерзімді сауда және басқа да кредиторлық берешек	**–**	**26.978.017**	**–**	**–**	**–**	**26.978.018**
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	**–**	**79.868**	**–**	**–**	**–**	**79.868**
Қызметкерлерге сыйақылар	**–**	**10.450**	**–**	**–**	**–**	**10.450**
Мемлекеттік субсидиялар	**–**	**2.942**	**–**	**–**	**–**	**2.942**
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	**–**	**2.927**	**–**	**–**	**–**	**2.927**
	–	**27.074.204**	**–**	**–**	**–**	**27.074.204**
2019 жылғы 31 желтоқсанға						
Қысқа мерзімді сауда және басқа да кредиторлық берешек	–	14.869.185	–	–	–	14.869.185
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	–	32.100	–	–	–	32.100
Қызметкерлерге сыйақылар	–	9.279	–	–	–	9.279
Мемлекеттік субсидиялар	–	2.942	–	–	–	2.942
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	–	996	–	–	–	996
	–	14.914.502	–	–	–	14.914.502

Капиталды басқару

Компания капиталын басқарудың басты мақсаты Компанияның кірістің барынша көбейтілуімен қатар берешек пен капитал қатынасын оңтайландыру арқылы акционер үшін табыстарды барынша көбейте отырып, қызмет үздіксіздігі қағидатын ұстануды жалғастыра алады.

Компания өз капиталын экономикалық шарттардағы өзгерістерді ескере отырып басқарады.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде капиталды басқару мақсаттарына, саясатына немесе процестеріне қандай да бір өзгерістер енгізілген жоқ.

Қаржы құралдарының әділ құны

2020 жылғы 31 желтоқсанға қаржы активтері мен міндеттемелердің баланстық құны бұл қаржы құралдарының қысқа мерзімді сипатына орай шамамен олардың әділ құнына тең.

2020 жылдың ішінде Компания Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноттарын сатып алды, 2020 жылғы қаржы құралдары құнының өзгеруінен түскен кіріс 605.004 мың теңге болды.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның 1-ші немесе 3-ші деңгейдегі қаржы құралдары ретінде жіктелген қаржы құралдары болмады.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін қаржы құралдарының әділ құнының 1-ші, 2-ші және 3-ші деңгейлер арасында ауысулар болған жоқ.

9. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Салық салу

Қазақстандық салық заңдары мен нормативтік-құқықтық актілер үздіксіз өзгерістер мен түрлі түсіндірмелердің нысаны болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХҚЕС-тің түсімге, шығыстарға және қаржылық есептіліктің басқа да баптарына қатысты тәсілі жөніндегі пікір. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылатын заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Айыппұлдық ықпалшараға 1,25-ке көбейтілген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен белгіленген, қайта қаржыландырылған мөлшерлемесі бойынша есептелген өсімпұл мен қосымша есептелген салық сомасынан 50-80% көлемінде болатын айыппұлдар кіреді. Нәтижесінде, айыппұл мен өсімпұл сомалары қоса есептелуге жататын салық сомаларынан бірнеше есе артық болуы мүмкін. Қаржылық кезеңдер тексеру жүргізілетін жылдың алдындағы күнтізбелік бес жыл ішінде салық органдары тексеру үшін ашық болып қалады. Белгілі бір жағдайларда салық тексерулері бұдан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздіктерге байланысты, егер мұндай жағдай болса, салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімақының түпкілікті сомасы осы уақытта шығыстарға жатқызылған және 2020 жылғы 31 желтоқсанда есептелген сомадан асуы мүмкін.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания басшылығы қолданыстағы заңнаманы талқылау дұрыс болып табылады және Компанияның салықтар бойынша ұстанымы, осы жекелеген қаржылық есептілікте көзделген немесе ашылып көрсетілген жағдайларды қоспағанда, расталады деген ықтималдылық бар деп есептейді.

Шарттық міндеттемелер

2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның жаңартылатын энергия көздерін (күн, жел және су энергиясы) пайдаланатын электр энергиясын өндірушілермен 130 шарты бар: Гидроэлектрстанциялармен (ГЭС) 32 шарт; Күн электр станцияларымен (КЭС) 38 шарт, Жел электр станцияларымен (ЖЭС) 55 шарт және Биологиялық электр станцияларымен (БиоЭС) 5 шарт. Шарттардың қолданылу мерзімі электр станциясы пайдалануға берілген күннен бастап 15 жылды құрайды, бұл ретте өндірілген электр энергиясы энергияны беретін ұйымның электр желілеріне беріледі. Компанияның бұл электр станциялары өндірген барлық электр энергиясын сатып алу міндеттемесі бар. 2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның 1 жылдан 15 жылға дейінгі шарттар бойынша міндеттемесі бар.

2020 жылы Компания шартты тұтынушылармен ЖЭК пайдаланатын объектілер өндірген электр қуатын сатуға арналған 61 шартты жасады. Олардың ішінде: 1-ші аймақта – 47 шарт; 2-ші аймақта – 14 шарт.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша электр қуаттылығының нарығында Компания қызметтерді тұтынушылармен электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша 250 шарт жасады: оның ішінде энергиямен жабдықтаушы ұйымдармен – 135 шарт; энергия беретін ұйымдармен – 29 шарт; тұтынушылармен – 86 шарт.

Энергия өндіруші 34 ұйыммен электр қуатының әзірлігін қолдау қызметін сатып алу туралы 51 шарт жасалды: оның ішінде инвестициялық келісімдер бойынша энергия өндіруші ұйымдармен – 2 шарт; құрамына жылуэлектрорталықтары кіретін энергия өндіруші ұйымдармен – 19 шарт; орталықтандырылған сауда-саттықтың қорытындылары бойынша энергия өндіруші ұйымдармен – 30 шарт.

Жаңартылатын қуат көздерін пайдалану объектілері өндіретін электр қуатын сату тарифтері

Жаңартылатын энергия көздерін пайдалану объектілері өндірген электр энергиясын шартты тұтынушыларға сату тарифі Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 20 ақпандағы № 118 Бұйрығымен бекітілген *«Жаңартылатын энергия көздерін қолдау тарифін айқындау қағидаларына»* және Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрінің 2017 жылғы 1 ақпандағы № 36 бұйрығымен бекітілген *«Қоғамдық маңызы бар нарықтарда баға белгілеу қағидаларына»* сәйкес есептеледі. Электр энергиясын сату тарифіне есеп айырысу-қаржы орталығының жаңартылатын энергия көздерін пайдалану объектілері өндірген электр энергиясын сатып алу шығындары, электр энергиясын өндіруді-тұтынуды теңестіретін ұйымның қызметтеріне жұмсалатын шығындар және ЖЭК бойынша ЕҚО қызметін жүзеге асырумен байланысты шығындар жатады.

9. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Шарттық міндеттемелер (жалғасы)

Жаңартылатын қуат көздерін пайдалану объектілері өндіретін электр қуатын сату тарифтері (жалғасы)

Аймақтар бойынша 2020 жылғы ЖЭК қолдау тарифтері:

- 1-аймақ:
  - 1 қаңтардан бастап 30 маусымға дейін - 34,62 теңге/кВтс;
  - 1 шілдеден бастап 31 желтоқсанға дейін - 36,47 теңге/кВтс.
- 2-аймақ:
  - 1 қаңтардан бастап 31 желтоқсанға дейін - 24,46 теңге/кВтс.

Жаңартылатын энергия көздерін пайдалану объектілері өндірген электр энергиясын шартты тұтынушыларға сату тарифі Үкіметтің 2014 жылғы 1 сәуірдегі № 290 Қаулысымен бекітілген *«Жаңартылатын энергия көздерін қолдау тарифін айқындау қағидаларына»* және Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрінің 2017 жылғы 1 ақпандағы № 36 бұйрығымен бекітілген *«Қоғамдық маңызы бар нарықтарда баға белгілеу қағидаларына»* сәйкес есептеледі. Электр энергиясын сату тарифіне есеп айырысу-қаржы орталығының жаңартылатын энергия көздерін пайдалану объектілері өндірген электр энергиясын сатып алу шығындары, электр энергиясын өндіруді-тұтынуды теңестіретін ұйымның қызметтеріне жұмсалатын шығындар және Компанияның қызметін жүзеге асырумен байланысты шығындар жатады.

Басшылық 2020 жылдың ішінде ЖЭК қолдау тарифтерін есептеу және қолдану, сондай-ақ солар бойынша ЕҚО ЖЭК электр қуатын сатып алатын белгіленген тарифтерді есепеу және индексациялануын қолдану лайықты түрде және қолданыстағы нормалар мен заңнамалық актілерге сәйкес жүзеге асырылды деп есептейді.

Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметтердің тарифі

Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметтердің тарифі Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 3 желтоқсандағы № 685 бұйрығымен бекітілген *«Бірыңғай сатып алушының электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметке бағаны есептеуі және интернет-ресурста орналастыруы қағидаларына»* сәйкес есептеледі. Алдағы күнтізбелік жылға Жүктемені көтеруге электр қуатының дайындығын қамтамасыз ету бойынша қызметке бағаны есептеу «ЖЭК бойынша ЕҚО» мына негіздерде жүзеге асырылады:

1) электр қуатының орталықтандырылған нарық қорытындысы бойынша орын алған электр қуатының дайындығын ұстап тұру бойынша қызметке орташаландырылған баға;
2) генерациялық қондырғыны салуға бірыңғай сатып алушы тендер жеңімпазымен жасалған, жұмыс істеп тұрған энергия өндіруші ұйымдар жаңғыртуға, кеңейтуге, реконструкциялауға және (немесе) жаңартуға, сондай-ақ құрамына жылу электр орталықтары кіретін жұмыс істеп тұрған энергия өндіруші ұйымдармен уәкілетті органмен инвестициялық келісім жасаған электр қуатының дайындығын ұстап тұру бойынша қызметті сатып алу туралы барлық келісімдер электр қуатының дайындығын ұстап тұру бойынша қызметке орташаландырылған баға;
3) тұтынуға көтерме сауда нарығы болып табылатын тұтынушылар және энергия беруші, энергиямен қамтамасыз етуші ұйымдар болжамды сұраныстарына;
4) алдағы және келесі күнтізбелік жылдарға электр қуатына болжамды сұраныс.

Растайтын есептемелерімен бірге алдағы күнтізбелік жылға жүктемені көтеруге электр қуатының дайындығын қамтамасыз ету бойынша қызметке бағаны «ЖЭК бойынша ЕҚО» ЖШС жыл сайын 1 желтоқсанға дейін өзінің интернет-ресурсында орналастырады. 2020 жылға жүктемені көтеруге электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметке арналған баға 799.869 теңге / айына МВт* болды (ҚҚС есептемегенде) (2019 жыл: 613.413 теңге / айына МВт* (ҚҚС есептемегенде)).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫНА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

9. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

«Қуаттылық нарығы» қызмет түрі бойынша заңнамадағы өзгерістердің әсері

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2020 жылғы 6 тамыздағы № 273 бұйрығымен, *«Электр қуатының нарығын ұйымдастыру және оның жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы»* (бұдан әрі – «Қағидалар») 2015 жылғы 27 ақпандағы № 152 бұйрыққа өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Қағидаға енгізілген толықтырулардың бірі k8 коэффициентін қолдану бөлігіндегі өзгеріс болды (k8 мәні 2020 жылғы 1 қаңтарға дейін бірлікке теңестірілді). Заңнамаға енгізілген өзгерістердің нәтижесінде 2020 жылғы қаржылық есептілікке 2019 жылғы желтоқсан үшін түзетулер енгізілді.

k8 коэффициентінің қолданылуы нәтижесінде 2019 жылғы желтоқсанда электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді көрсетуден түскен түсім 1.259.214 мың теңгеге, электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қолдау бойынша шығыстар 1.215.828 мың теңгеге азайды.

Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету қызметіне арналған тарифті есептеу әдістемесін қайта қарау

ҚР Энергетика министрлігі «Электр энергетикасы туралы» ҚР Заңына электр қуаттылығының әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметке арналған тарифті есептеу әдістемесі бөлігінде түзетулер енгізді. Осыған орай, ҚР Энергетика министрлігі *«Бірыңғай сатып алушының электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметке бағаны есептеуі және интернет-ресурста орналастыруы қағидаларын бекіту туралы» ҚР Энергетика министрінің 2015 жылғы 3 желтоқсандағы № 685 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы»* ҚР Энергетика министрі бұйрығының жобасын әзірледі. Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметке 2021 жылға арналған тарифтің есептелуі ҚР заңнамасына енгізілген түзетулерді ескере отырып жасалды.

Қызметті жүргізу шарттары

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымның дамуы жалғасуда. Қазақстандық экономиканың келешектегі тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ үкімет экономика, қаржы және ақша-несие саясаты саласында қолға алатын шаралардың тиімділігіне тәуелді болады.

Мұнай бағасының төмендеуі қазақстандық экономикаға теріс әсерін тигізуде. Теңгемен пайыздық мөлшерлемелер жоғары болып қалып отыр. Бұл факторлардың жиынтығы капиталдың қолжетімділігінің төмендеуіне және оның құнының ұлғаюына, сондай-ақ одан кейінгі экономикалық өсімге қатысты белгісіздіктің артуына әкеп соқтырды, бұл Компанияның қаржылық жағдайына, қызмет нәтижелеріне және экономикалық перспективаларына теріс әсерін тигізуі мүмкін. Компанияның басшылығы ағымдағы жағдайларда Компанияның экономикалық тұрақтылығын қолдау бойынша лайықты шараларды қолға алып отыр деп санайды.

10. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Есепті күннен кейін қаржылық есептілікке қол қойылу күніне дейін елеулі өзгерістер болған жоқ.